

Sidas budgetunderlag 2009

2008-02-28

Regeringen
Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

Budgetunderlaget för år 2009

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, överlämnar härmed budgetunderlaget för 2009 med förslag om inriktning och finansiering av utvecklingssamarbetet 2009.

Budgetunderlaget har beslutats av generaldirektör Anders Nordström på föredragning av Staffan Smedby i närvaro av planeringsdirektör Bengt Ekman.

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Anders Nordström", written over a horizontal line.

Anders Nordström

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Staffan Smedby", written over a horizontal line.

Staffan Smedby

Utgiven av Sida 2008

Avdelningen för ekonomi och verksamhetsutveckling

Tryckt av Edita Communication AB, 2008

Artikelnummer: SIDA35638sv

Denna publikation kan laddas hem/beställas från www.sida.se/publikationer

Innehåll

1. Sidas förslag	5
Förslaget i Sammanfattning.....	5
1.1 Förslag till inriktning och omfattning av Sidas verksamhet 2009	5
1.2 Sidas förvaltningsresurser och organisation.....	12
1.3 Förslag till anslag som Sida disponerar.....	12
1.4 Sida hemställer till regeringen	13
2. Biståndsverk-samhet per anslagspost.....	15
2.1 Afrika.....	15
2.2 Asien	18
2.3 Mellanöstern och Nordafrika	21
2.4 Latinamerika.....	22
2.5 Östeuropa & Centralasien.....	24
2.6 Globala utvecklingsinsatser.....	25
2.7 Forskning	29
2.8 Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet.....	31
2.9 Krediter för miljö och klimat	32
2.10 Enskilda organisationer	34
2.11 Information	35
3. Reformsamarbete i Östeuropa (PO 49).....	37
4. Samarbete inom Östersjöregionen (utgiftsområde 5).....	40
5. Sidas förvaltning.....	42
5.1 Förvaltningsresurser	42
5.2 Sidas förslag till förvaltningsresurser 2009.....	42
6 Övrigt	46
6.1 Låneram för anläggningstillgångar	46
6.2 Kredit på räntekonto i Riksgäldkontoret	46
6.3 Anslagssparande och kredit	46
6.4 Avgiftsbelagd verksamhet.....	47
6.5 Bemyndigande ekonomiska förpliktelser	47
6.6 Garantier	49
Bilaga 1 Förkortningar	50

1. Sidas förslag

Förslaget i Sammanfattning

Sida föreslår en utökning av volymen för utvecklingssamarbetet för 2009 om 1073 miljoner kronor. Förslaget innebär en satsning på prioriterade områden där vi ser tydliga behov och möjligheter till resultat. Afrika ges en tydlig ökning liksom det nya politikområdet för Reformsamarbete i Östeuropa. Vidare föreslås större satsningar på Humanitärt bistånd och konfliktrelaterad verksamhet och Globala utvecklingsinsatser. Ett nytt kreditinstrument föreslås. Samtidigt avser Sida göra en kraftsamling kring resultat, kvalitet och kontroll i verksamheten och en fortsatt ökning av fältnärvaron ses som nödvändig.

1.1 Förslag till inriktning och omfattning av Sidas verksamhet 2009

Fattigdomen i världen är på tillbakagång. Antalet och andelen fattiga människor minskar. Flera fattiga länder i Afrika söder om Sahara visar en stark ekonomisk tillväxt och i Ost- och Sydostasien minskar fattigdomen kraftigt. Allt fler människor får tillgång till hälsovård och utbildning. Samtidigt styrs fler länder i demokratiska former av valda ledare. Utvecklingssamarbetet har spelat en viktig roll i denna positiva utveckling. Studier visar att biståndet bidragit till tillväxten i många fattiga länder.

Trots denna positiva utveckling kvarstår behovet av internationellt utvecklingssamarbete. Fortfarande lever ungefär en miljard människor i extrem fattigdom (under 1 USD/dag) och i många konflikttrabbade länder är osäkerhet och rättighetsövergrepp omfattande. Många fattiga länder drabbas extremt hårt av klimatförändringens effekter. Bristande jämställdhet mellan könen är alltjämt ett hinder för utveckling i stora delar av världen.

Sida och svenskt utvecklingssamarbete har fortsatt en stor utmaning i att bidra till minskad fattigdom och förbättrade levnadsvillkor för fattiga och förtryckta människor. Den svenska politiken för global utveckling (PGU) ger med sin betoning av samstämmighet och ett integrerat synsätt en unik utgångspunkt för detta arbete. Utvecklingssamarbetet är ett bidrag i den samlade ansträngningen som Sverige gör för att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Ansträngningar på andra politikområden som exempelvis miljö, handel och jordbruk är nödvändiga för att den svenska politiken fullt ut ska få genomslag.

Det internationella utvecklingssamarbetet går samtidigt mot allt mer av gemensamma arbetsformer och ansträngningarna ökar för att nå samordning och effektivitet och för att på bästa sätt utnyttja befintliga resurser. Resultaten för fattiga människor får en större betydelse för var, hur och med vad vi arbetar. Sverige har en viktig roll att spela här och Sida ser stora möjligheter att bidra till utvecklingen.

Ett ökat resultatfokus

Om millenniemålen ska kunna uppnås krävs ett tydligt fokus på resultat, både hos våra samarbetsländer och i vår egen verksamhet. Vi måste säkerställa att de insatser som görs utgår från fattiga människors behov och leder till resultat för fattiga människor.

För att öka och förbättra vårt resultatfokus krävs att vi tydligare styr vår verksamhet mot förväntade resultat. Det kräver också att vi har en god bild av vilka resultat som faktiskt uppnås och om det finns behov av justeringar i styrningen. Vi måste alltså bli bättre på att styra mot, följa upp, rapportera och dokumentera resultat. Sida genomför nu en särskild satsning på ett ökat resultatfokus i hela verksamheten. På ett mycket tydligare sätt ska bedömningarna av vilka resultat som avses uppnås i utvecklingssamarbetet och vilka resultat som uppnåtts utgöra utgångspunkter för inriktning och omfattning. För att nå framgång krävs ett tydligt och flerårigt angreppssätt, förändringar i arbetssätt och att resurser avsätts.

Ett ökat fokus på resultat i utvecklingssamarbetet innebär en särskild utmaning i tider när detta sker alltmer i samordnade och gemensamma former. Det är därför nödvändigt att Sida utvecklar sitt resultatarbete i nära samarbete med andra aktörer inom det internationella utvecklingssamarbetet.

Tematiska prioriteringar

Svenskt utvecklingssamarbete styrs i grunden av Politiken för Global Utveckling med dess perspektiv och huvuddrag och av det övergripande målet att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Regeringen har i budgetpropositionen angivit tre tematiska prioriteringar för utvecklingssamarbetet: demokrati och mänskliga rättigheter; jämställdhet och kvinnors villkor i utvecklingssamarbetet; samt miljö och klimat. Dessa prioriteringar gäller för hela mandatperioden och ligger till grund för inriktningen på utvecklingssamarbetet, för policy- och metodutveckling, för strategiarbete och dialog med samarbetspartners, samt för särskilda satsningar inom verksamheten, bl a under det svenska ordförandeskapet i EU under hösten 2009.

Vidare är handel och utveckling, säkerhet och utveckling samt bekämpningen av hiv och aids fortsatt av central vikt i det svenska utvecklingssamarbetet.

De tematiska prioriteringarna innebär viktiga utmaningar för utvecklingssamarbetet som måste hanteras på såväl land- som regional och global nivå i hela Sidas verksamhet. Allra störst är utmaningen vad gäller miljö- och klimat, där anpassningen till klimatförändringarna reser helt nya frågor för biståndet. De fattigaste länderna kommer i många fall att drabbas extremt av klimatförändringarna i en redan utsatt situation. För en del länder är det troligen inte tillräckligt med åtgärder för att klimatsäkra pågående och framtida insatser, utan hela agendan för samarbetet kan behöva ses över i ett klimatperspektiv. Det kan innebära nya prioriteringar och annorlunda sektorval.

En utmaning för Sida under de närmaste åren avseende demokrati- och mr-området blir att på ett effektivt sätt verka för såväl målsättningen att Sverige ska kunna agera snabbt och flexibelt som kraven på långsiktighet och harmonisering i utvecklingssamarbetet. Verksamheten ska fortsatt inriktas på att värna centrala rättigheter liksom institutioner och system som syftar till att stärka den demokratiska processen och värdegrunden. Vad gäller jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingssamarbetet innebär prioriteringen för Sidas del att dels inom det bilaterala biståndet öka antalet riktade insatser till kvinnor, flickor, män eller pojkar som specifika målgrupper, dels säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv speglas i fattigdomsanalyser och fattigdomsstrategier.

För att de tematiska prioriteringarna ska få ett tydligt genomslag i våra samarbetsländer är utveckling och stärkande av kapacitet ett centralt inslag i verksamheten.

Ökad fokusering, långsiktighet och förutsägbarhet i utvecklingssamarbetet

Regeringens beslut om landfokusering ger en tydlig vägledning om var det svenska utvecklingssamarbetet ska bedrivas under kommande år. Beslutet anger sex olika landkategorier av vilka fyra omfattar de länder där svenskt bistånd ska finnas fortsättningsvis och två samlar utfasningsländerna. Koncentrationen innebär ett tydligare fokus på fattiga länder (kategori 1) och på länder i konflikt- eller postkonfliktsituationer (kategori 2). Även det europeiska samarbetet lyfts fram (kategori 3) liksom samarbete i alternativa former, i huvudsak inriktat på demokrati och MR i vissa stater (kategori 4). Vidare ska i en grupp av utfasningsländerna det svenska utvecklingssamarbetet under en övergångsperiod ske genom selektivt samarbete inom prioriterade områden (kategori 5).

Landfokuseringen innebär en tydlig och starkt prioritering av afrikasamarbetet; av de 37 länder som identifieras för fortsatt svenskt bistånd är 16 afrikanska. Landfokuseringen innebär att Sverige kan öka sin roll och insatser i de länder som vi fortsatta ska verka i. Den för också med sig en särskild utmaning såtillvida att verksamheten ska utvecklas och utökas i miljöer som är resurskrävande och svårarbetade. Samarbetet i länder som befinner sig i konflikt- eller postkonfliktsituationer kräver flexibilitet och situationsanpassning. I denna landkategori bör stödet inledningsvis fokuseras på länder där Sverige genom en närvaro av såväl utrikespolitiskt som biståndsmässigt slag har kapacitet och kompetens att inta en tydligt pådrivande roll. I andra länder är det viktigt att fullfölja redan gjorda åtaganden. Förutsättningarna för verksamheten i länder där Sverige ska bedriva demokrati- och MR-främjande insatser i alternativa former är ofta långt från de som antas föreligga i givargemensamma strävanden att öka samordning och effektivitet vilket innebär att också här krävs resurser utöver det normala.

När landfokuseringen är genomförd ingår tio länder i det nya politikområdet Reformsamarbete i Europa. Samarbetet här stödjer ett närmande till EU och reformer som kan leda till mer stabil fred och säkerhet i länderna och regionen.

I de länder där samarbetet avslutas är det av särskild vikt att detta sker i former som bidrar till att uppnådda resultat bibehålls och att utfasningen av det svenska samarbetet görs på ett ansvarsfullt sätt. Sida vill därför betona vikten av att utvecklingssamarbetets resurser i dessa länder frigörs relativt sent i utfasningsprocesserna. Aktörssamverkan avses utgöra merparten av verksamheten i de länder där utvecklingssamarbetet under en övergångsperiod fasas ut genom selektivt samarbete.

En allt större del av det svenska utvecklingssamarbetet styrs av strategier som fastställs i regeringsbeslut. Under det gångna året har strategier för multilateralt utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och globala utvecklingsinsatser beslutats. För 2008 kommer strategiprocesser genomföras för anslagsposterna enskilda organisationer, konfliktrelaterad verksamhet och forskning. Information och krediter avses därefter bli strategistyrda från 2010.

Sammantaget innebär detta att det svenska utvecklingssamarbetet får en mer långsiktig karaktär och blir mer förutsägbart, något som skapar tydlighet om profilen på det svenska biståndet och som bidrar till ansträngningarna att öka fokus, samordning, effektivitet och kvalitet i verksamheten.

I syfte att stärka denna inriktning föreslår Sida att mer långsiktiga partnerskapsavtal- 10-15 år- ingås med länder för långsiktigt utvecklingssamarbete.

Effektivitet, samordning och kvalitet

Sidas verksamhet har sin utgångspunkt i politiken för global utveckling (PGU) som eftersträvar ett samstämmigt och enat agerande från svenska aktörer. Detta är en förutsättning för att de samlade svenska ansträngningarna ska nå avsedda effekter på den globala utvecklingen. Inom ramen för regeringens fördjupade arbete med PGU avser Sida att inom utvecklingssamarbetet öka samverkan med svenska aktörer inom näringsliv, fackföreningsrörelse, enskilda organisationer, myndigheter, kommuner, universitet och högskolor.

Effektivisering och samordning av utvecklingssamarbetet står fortsatt högt på den internationella agendan. Att bättre utnyttja befintliga resurser är ett centralt intresse för både givare och samarbetsländer för att utvecklingssamarbetet ska leda till en minskad fattigdom. Genomförandet av Parisdeklarationen är en prioriterad uppgift för Sida.

Under hösten 2008 hålls ett högnivåmöte om bistånd och effektivitet i Accra, ett möte som förväntas föra Parisagendan vidare med fokus på att undanröja hinder för framgång. Sida bidrar till att Sverige fortsatt ska kunna inta en ledande roll i detta arbete.

Inom ramen för effektiviseringssträvandena pågår också arbetet med sektorkoncentration. Detta tar sig konkreta uttryck i våra samarbetsstrategier och inriktningen på vår verksamhet vilka bör spegla Sveriges komparativa fördelar i utvecklingssamarbetet. Sida drev tillsammans med andra likasinnade givare fram EU:s uppförandekod om arbetsdelning och komplementaritet som är ett viktigt instrument i dessa strävanden. Sida kommer att fortsatt driva på dess efterlevnad i samarbetsländerna.

Som ett fortsatt steg för högre kvalitet, genomslag och effektivitet utformar Sida nu en tydligare tematisk och ämnesmässig fokusering. Syftet är att tydligare profilera svenskt utvecklingssamarbete, skärpa vår kompetens och skapa förutsättningar för att vi ska kunna ta på oss en ledande roll i utvalda sektorer och samarbetsländer. Sida avser att föra en bred dialog om vilka teman och ämnen som vi ska kraftsamla kring.

Genom dessa ansträngningar att nå en bättre samordning och ökad effektivitet i utvecklingssamarbetet kan vi använda våra resurser på ett mer ändamålsenligt sätt och tydligare styra verksamheten mot områden där behoven är tydliga och vår kapacitet och kompetens gör störst nytta.

Under 2008 slutför Sida arbetet med sin organisationsöversyn. Syftet är att skapa en modern och effektiv organisation som svarar mot de förändringar som sker i vår omvärld och i vår verksamhet. Arbetet

handlar inte bara om att hitta en ny organisationsform utan rör i grunden hela vårt arbetssätt. Genomförandet av den nya organisationen kommer att kräva satsningar på och resurser för kompetensutveckling, IT, kommunikation och för att utveckla och förbättra formerna för ledning och styrning.

Näringslivet i utvecklingssamarbetet

Näringslivets roll i utvecklingssamarbetet behöver stärkas och ges en mer framskjuten position. Det gäller näringslivet i våra samarbetsländer och den privata sektorn som motor för tillväxt och fattigdomsminskning där institutions- och kapacitetsutveckling är viktiga inslag i verksamheten. Det gäller också det svenska näringslivets roll som en viktig partner i utvecklingssamarbetet. Här finns en uttalad ambition att bättre tillvarata alla svenska företags och organisationers kunskaper och erfarenheter i det svenska utvecklingssamarbetet.

Under det gångna året har Sida inlett genomförandet av en handlingsplan för utökad samverkan med det svenska näringslivet och dess aktörer. Handlingsplanen har sin bas i utredningen om Utvecklingssamarbete och näringsliv i samverkan (UNIS) och medför en rad aktiviteter och särskilda satsningar på metod- och kompetensutveckling, information och dialog. Sida avser att fortsätta ansträngningarna att utveckla och fördjupa det svenska näringslivets engagemang och deltagande i utvecklingssamarbetet i nära samarbete med näringslivets aktörer och andra berörda parter.

Ett viktigt område för ett väl fungerande näringsliv i utvecklingsländerna är möjligheter till deltagande i den globala handelsekonomin. Sida prioriterar insatser som syftar till att öka den handelspolitiska kapaciteten i utvecklingsländerna. Målet är att ge utvecklingsländerna tillträde till världshandeln på rättvisa villkor framför allt genom WTO-förhandlingarna.

Afrika

Trots att åtskilliga afrikanska länder visat en stark ekonomisk tillväxt under en rad år är Afrika alltjämt de fattiga ländernas kontinent. I vissa länder finns det hopp om att flera millenniemål kommer att uppnås, men för kontinenten som helhet så inger trenderna för millenniemålen indikatorer mer oro, inte minst i de länder som är drabbade av väpnad konflikt och svåra inre motsättningar. Behovet av stöd för att förebygga och hantera konsekvenser av naturkatastrofer och hiv/aids-epidemin är omfattande. Regeringens beslut om landfokusering innebär samtidigt att utvecklingssamarbetet tydligare inriktas på fattiga länder i Afrika. Sida ser därför stora behov av och möjligheter till en ökad verksamhet inom kontinenten. Detta gäller såväl länder med långsiktigt samarbete med väl utvecklade program för fattigdomsbekämpning som länder i konflikt eller postkonflikt. I den första kategorin ser Sida tydliga möjligheter till ökningar i länder som Mocambique, Tanzania, Rwanda, Mali och Burkina Faso. I den andra kategorin ser Sida att vi kan öka insatserna i länder som Liberia, Sudan och Demokratiska Republiken Kongo. Sida föreslår en ökning med 500 miljoner kronor för Afrika.

Asien

Stora framsteg har skett i Asien under de senaste decennierna och flera hundra miljoner människor har lyfts ur fattigdom. Trots detta är Asien fortfarande hem för ungefär 2/3 av världens fattiga och den region som oftast utsätts för naturkatastrofer. Den senaste tiden har präglats av en

negativ utveckling vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter samtidigt som konflikter och bristande intern säkerhet alltjämt utgör stora problem för flera länder. Landfokuseringen innebär att samarbetet kommer att fasas ut i ett antal länder, effekterna kommer dock inte att slå igenom fullt ut 2009. Afghanistan, Bangladesh och Kambodja är exempel på länder där samarbetet förväntas utökas. Sida föreslår en ökning med 100 miljoner kronor för Asien 2009 men förutser därefter en återgång till en lägre nivå för anslagsposten.

Mellanöstern och Nordafrika

Utvecklingen i Mellanöstern och Nordafrika är mångfasetterad. Många länder i regionen har en relativt hög utvecklingsnivå samtidigt som de sociala och ekonomiska skillnaderna inom och mellan länderna är mycket stora. I regionen är rättighetskränkningar omfattande och brist på fred och säkerhet utbredd vilket försvårar eller omöjliggör politisk, ekonomisk och social utveckling. I fokus för det svenska utvecklingssamarbetet står Irak, OPT samt regionalt stöd. Sida föreslår en ökning med 50 miljoner kronor för Mellanöstern och Nordafrika, framför allt för att kunna uppfylla åtaganden avseende OPT.

Latinamerika

Under senare år har Latinamerika haft den starkaste ekonomiska utvecklingen på decennier, dock med marginella effekter på fattigdomen. I de länder där Sverige bedriver utvecklingssamarbete krävs strukturella förändringar med starkare och mer demokratiska stater präglade av god samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna. Det svenska utvecklingssamarbetet med Latinamerika genomgår stora förändringar de kommande åren med både utfasning och fördjupning av relationer. En gradvis sänkning av volymerna innebär att en minskning föreslås för 2009 med 50 miljoner kronor.

Östeuropa och Centralasien

Regeringens beslut om landfokusering innebär en utfasning av biståndet i Centralasien som främst inriktats på Kirgizistan och Tadjikistan. En ansvarsfull utfasning där ingångna avtal respekteras innebär enligt Sidas bedömning att utfasningen måste ske gradvis. Sida föreslår en minskning av anslagsposten med 20 miljoner kronor för 2009 avseende dessa länder. Vidare fasas Rysslandssamarbetet ut under 2008. Sammantaget föreslår därför Sida en minskning med 92 miljoner kronor.

Reformsamarbete i Östeuropa (PO 49)

Flertalet av länderna som ingår i politikområdet befinner sig i omvandlingsprocesser med sikte på att konsolidera demokratin och reformera samhällets institutioner och ekonomier. EU-närmandet har fått en alltmer central betydelse. Gällande samarbetsstrategier för det svenska utvecklingssamarbetet i regionen sätter sammantaget en ambitiös målsättning i form av ökade volymer för det svenska biståndet. Utfasning av samarbetet kommer att ske med fyra länder medan verksamhetsvolymen beräknas vara oförändrad eller ökande i resterande länder. Anslaget föreslås mot denna bakgrund öka med 75 miljoner kronor 2009.

Globala utvecklingsinsatser

Regeringen fastställde under 2007 en strategi för Globala utvecklingsinsatser. De övergripande strategimålen är att öka den svenska medverkan i och påverkan på det globala utvecklingssamarbetet för långsiktig och

hållbar fattigdomsminskning samt att återföra erfarenheter från detta till aktörer i Sverige och i samarbetsländer. Verksamheten inriktas på ämnesstrategiska områden samt på kapacitets- och institutionsutveckling respektive resursbasutveckling. Sida ser behov av ytterligare resurser inom de ämnesstrategiska områdena miljö och klimat, jämställdhet och handelsrelaterad verksamhet. Även för kapacitets- och institutionsutveckling och för resursbasprogram finns behov av resurstillskott. Sammantaget föreslår Sida en ökning på anslagsposten med 150 miljoner kronor.

Forskning

En kraftsamling på forskningssamarbete är ett led i kapacitetsbyggande insatser i de länder med vilka Sverige ska bedriva långsiktigt utvecklingssamarbete. Fortsatt hög prioritet ges till kunskapsutveckling inom angelägna områden som klimat, smittsamma sjukdomar samt social utveckling och demokrati. Under kommande år kommer samarbetet att utfasas i fem länder som en följd av landfokuseringsarbetet. Forskningssamarbetet lämpar sig väl för aktörssamverkan som syftar till långsiktiga kontakter bortom utvecklingssamarbetet. Sida föreslår en ökning av forskningssamarbetet med 50 miljoner kronor.

Humanitära insatser och konflikthantering

Omfattningen av naturkatastrofer växer och de klimatrelaterade katastroferna ökar markant i antal. Följderna av naturkatastrofer blir svårare och behoven av förebyggande verksamhet ökar. Sida ser ett växande behov av att kunna finansiera insatser som kompletterar humanitärt engagemang eller möter oförutsedda möjligheter i postkonfliktsituationer. Sida föreslår en ökning av anslaget med 150 miljoner kronor.

Krediter för miljö och klimat

Omfattande förändringar är att vänta inom kreditgivningen de närmaste åren då ett nytt, obundet och flexibelt kredit- och garantiinstrument förväntas skapas. Sida föreslår att krediter och garantier används som en av Sidas biståndsformer i de svenska samarbetsländer som beslutats av regeringen och i de koncentrationssektorer som beslutats i respektive strategi. Finansieringen bör i dessa fall belasta respektive regionpost, vid behov över en följd av år. Sida föreslår därutöver att regeringen överväger att inrätta en särskild kreditram under egen anslagspost för finansiering av investeringar i miljö- och klimatrelaterade projekt, ett prioriterat område där svenskt utvecklingssamarbete ska stå starkt. Sida föreslår att denna ram i ett första steg uppgår till 300 miljoner kronor för 2009.

Enskilda organisationer

Det civila samhället spelar en viktig roll inom utvecklingssamarbetet, inte minst i ljuset av ökat budget- och sektorstöd där det civila samhällets aktörer har en viktig granskande funktion. Insatser som genomförs av de svenska organisationerna i samverkan med deras lokala partners handlar i huvudsak om demokratiutveckling och mänskliga rättigheter. Formerna för uppföljning och kontroll kommer att stärkas. Sida föreslår en ökning av anslagsposten om 50 miljoner kronor.

Information

Informationsarbetet bör nå ut brett i det svenska samhället vilket ställer krav på olika sorters insatser. Informationsarbetet innebär också att insatser görs i samarbetsländerna för att kommunicera om Sveriges utvecklingssamarbete och dess resultat. Mot bakgrund av de förändring-

är som det svenska utvecklingssamarbetet genomgår och behovet av information och kommunikation kring detta föreslår Sida en ökning med 5 miljoner kronor på anslagsposten.

Samarbete inom Östersjöregionen (utgiftsområde 5)

Sidas Östersjöenhet etablerades 2005 och verksamhetsområdet har under 2008 utvidgats till att omfatta samarbetet med Ryssland. Östersjöenheten förutses öka sin volym för 2009 medan samarbetet med Ryssland inom miljö- och mr-området minskar. Den sammantagna verksamhetsvolymen föreslås uppgå till 73 miljoner kronor för 2009.

Sammantaget föreslår Sida att utvecklingssamarbetet genom Sida tillförs en ökning med 1073 miljoner kronor för 2009 enligt följande.

Anslag	Förändring i mnkr
Afrika	500
Asien	100
Mellanöstern och Nordafrika	50
Latinamerika	-50
Östeuropa och Centralasien	-92
Forskning	50
Humanitära insatser och konflikthantering	150
Globala utvecklingsinsatser	150
Krediter för miljö och klimat ¹	85
Enskilda organisationer	50
Information	5
Reformsamarbete i Östeuropa (PO 49)	75
Total	1073
Samarbete inom Östersjöregionen (anslag 5:11 inom Utgiftsområde 5)	-28

1.2 Sidas förvaltningsresurser och organisation

Sida föreslår enligt ovan en utökning av utvecklingssamarbetet för 2009 om 1073 miljoner kronor. Förslaget innebär en satsning på prioriterade områden där vi ser tydliga behov och möjligheter till resultat. Samtidigt avser Sida göra en kraftsamling kring resultat, kvalitet och kontroll i verksamheten och en fortsatt ökning av fältnärvaron ses som nödvändig.

Det kapacitetstillskott som dessa prioriteringar innebär kommer så långt möjligt att finansieras med interna omfördelningar och genom att vi effektiviserar vårt arbete. Tillskott av ytterligare resurser är dock nödvändigt. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sida att förvaltningsanslaget ökas med 33 miljoner kronor. Vidare krävs en ökning av Sidas låneram för investeringar för att kunna modernisera ekonomi och dokumentsystem och för en effektiv teknisk kommunikation med fältorganisationen.

1.3 Förslag till anslag som Sida disponerar

Sammantaget föreslår Sida att utvecklingssamarbetet genom Sida tillförs 1073 miljoner kronor för 2009.

För 2010 och 2011 föreslår Sida fortsatta ökningar i samma storleksordning. I enlighet med de formella kraven lämnar Sida en redovisning på anslagspostnivå också av dessa ökningar.

¹ Tidigare benämnt U-krediter

Under 2008 avses ett stort antal samarbetsstrategier fastställas av regeringen. Successivt tydliggörs därmed omfattningen av samarbetet i olika regioner. Sida vill i det sammanhanget understryka vikten av att det uppnås en bättre överensstämmelse mellan anvisade medel och samlade strategivolymer.

Tabell 2 Förslag till anslag som Sida disponerar

Anslag i tkr	Benämning	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
8:1.1	Humanitära insatser	2 063 934	2 052 166	2 160 000	2 310 000	2 460 000
8:1.2	Information	37 876	36 470	40 000	45 000	50 000
8:1.3	Globala utvecklingsprogram	1 909 539	2 164 116	2 230 000	2 280 000	2 280 000
8:1.5	Enskilda organisationer	1 302 347	1 297 253	1 295 000	1 345 000	1 395 000
8:1.6	Asien	1 835 961	1 747 939	1 810 000	1 770 000	1 750 000
8:1.7	Mellanöstern och Nordafrika	378 399	422 720	460 000	500 000	530 000
8:1.7	Latinamerika	999 263	930 270	850 000	750 000	750 000
8:1.9	Afrika	4 442 121	4 882 920	5 240 000	5 640 000	6 040 000
8:1.26	Östeuropa och Centralasien	1 556 708	239 445	110 000	75 000	25 000
varav 8:1.26.1	ODA-länder not 1	1 293 255	159 645	110 000	75 000	25 000
varav 8:1.26.2	Icke ODA-länder	263 452	79 800	0	0	0
8:1.32	Forskning	978 497	979 670	1 000 000	1 050 000	1 100 000
8:1.33 not	Krediter för miljö och klimat not 2	-146 221	215 150	300 000	400 000	450 000
Summa 8:1	Biståndsverksamhet	15 358 423	14 968 119	15 495 000	16 165 000	16 830 000
49:1	Reformsamarbete i Östeuropa not 1	0	1 118 000	1 193 000	1 268 000	1 318 000
8:2	Sida - förvaltning not 3	620 723	928 529	915 000	930 000	945 000
5:11.1.1	Sidas Östersjöenhet	17 879	26 974	28 168	29 168	30 168
5:11.1.2	Samarbete inom miljöområdet	0	67 000	35 000	35 000	35 000
5:11.1.3	Samarbete inom området mänskliga rättigheter	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Summa 5:11	Samarbete inom Östersjöregionen	17 879	103 974	73 168	74 168	75 168
	Avgiftsinkomst som disponeras	66	70	70	70	70
	Övriga inkomster som disponeras	176	200	200	200	200
	Summa Sida totalt disponerar	15 996 783	16 000 352	16 482 898	17 168 898	17 849 898

not 1 ODA-länder övergår till stor del år 2008 till anslag Reformsamarbete i Östeuropa

not 2 Tidigare benämning U-krediter

not 3 From 2008 ingår kostnader för SAKfinansierade tjänster

Prognos 2008

För 2008 planerar Sida att utnyttja hela anslag 8:1 Biståndsverksamhet om 14 497 miljoner kronor samt sparande om 471 miljoner kronor inklusive 7,8 miljoner kronor av det ingående sparandet avseende icke-ODA (anslagspost 8:1.26.2).

För anslag 49:1.6 Reformsamarbete i Östeuropa avser Sida utnyttja de medel om 1 118 miljoner kronor som tilldelats.

Inom biståndsförvaltningen anslag 8:2 planerar Sida att under 2008 använda 929 miljoner kronor. Anslaget enligt regleringsbrevet uppgår till 882 miljoner kronor.

För anslag 5:11 Samarbete inom Östersjöregionen avser Sida att använda hela anslaget om 101,2 miljoner kronor samt sparande om 2,8 miljoner kronor.

1.4 Sida hemställer till regeringen

Med stöd av vad som framförs i detta budgetunderlag föreslår Sida regeringen följande för budgetåret 2009 (löpande priser).

- att Sida tilldelas 15 495 miljoner kronor för Biståndsverksamhet (anslag 8:1) (avsnitt 2.1-2.12)
- att Sida tilldelas 1 193 miljoner kronor för Reformsamarbete i Östeuropa (anslag 49:1) (avsnitt 3)
- att Sida tilldelas 73 miljoner kronor för Samarbete inom Östersjöregionen (anslag 5:11) (avsnitt 4)
- att Sida tilldelas 915 miljoner kronor för förvaltning (anslag 8:2) (avsnitt 5)
- att Sida tilldelas en ram om 110 miljoner kronor för lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar (avsnitt 6)
- att Sida tilldelas en kredit på räntekontot om 28 miljoner kronor (avsnitt 6)

- att Sida tilldelas en anslagskredit på 3% på anslag 8:2 (avsnitt 6)
- att Sida bemyndigas ikläda staten ekonomiska förpliktelser att finansieras från anslag 8:1 efter 2009 om totalt 25 340 miljoner kronor (avsnitt 6)
- att Sida bemyndigas ikläda staten ekonomiska förpliktelser att finansieras från anslagspost 5:11.1.2 efter 2009 om totalt 70 miljoner kronor (avsnitt 6)
- att Sida bemyndigas ikläda staten ekonomiska förpliktelser att finansieras från anslagspost 5:11.1.3 efter 2009 om totalt 25 miljoner kronor (avsnitt 6)
- att Sida bemyndigas ikläda staten ekonomiska förpliktelser att finansieras från anslagspost 49:1.6 efter 2009 om totalt 2 350 miljoner kronor (avsnitt 6)
- att Sida bemyndigas att lämna garantiutfästelser inom biståndsverksamheten om totalt 12 miljoner kronor (avsnitt 6)

2. Biståndsverk- samhet per anslagspost

2.1 Afrika

Tabell 3.1 Anslagspost Afrika, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	4 764 000	4 740 000	5 240 000	5 640 000	6 040 000
Förändring		-24 000	500 000	400 000	400 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	31%	30%	31%	32%	33%
Utfall/Prognos	4 442 121	4 882 920	5 240 000	5 640 000	6 040 000

Analys och framtida perspektiv

Utvecklingen i Afrika uppvisar många positiva drag. De svenska samarbetsländerna Burkina Faso, Etiopien, Mali, Rwanda, och Uganda uppvisar alla en BNP-tillväxt på drygt 5% för perioden 2002-2006. Moçambique och Tanzania har de senaste fem åren nått tillväxtsiffror på 7,7% respektive 6,5% i snitt per år. Flera av de svenska samarbetsländerna placerar sig därmed i den afrikanska tillväxtligans toppskikt. Intresset för handel och investeringar med och i Afrika förutses öka under de kommande åren. Inte minst Kina och Indien bidrar till de ökade kapitalflödena till och från kontinenten. För regionen som helhet är tillväxtbilden således positiv. Ett antal länder plågas dock av mycket djupa och långvariga inre motsättningar eller väpnade konflikter, som synes svåra att finna en snar lösning på. Sudan/Darfur, Somalia och Zimbabwe är tre exempel i den svenska länderkretsen. Oroligheterna i Kenya som följt på det ifrågasatta valet i december 2007 visar också på bräckligheten även i länder som ansetts stabila.

Afrika är också de fattiga ländernas kontinent. Av de 20 länder som ligger i botten på FNs Human Development Index (HDI) återfinns samtliga i Afrika. Sverige lämnar bistånd till drygt hälften av dessa 20 länder. Hiv/aids epidemin, låg hälsostatus, svaga och bräckliga stater samt naturkatastrofer begränsar fattiga människors förutsättningar att påverka sin egen situation.

Samtliga afrikanska länder som Sverige har ett långsiktigt utvecklingssamarbete med (länder i kategori 1) har tagit fram egna strategier för att minska fattigdomen. Det internationella biståndet kraftsamlar tillsammans med länderna själva kring dessa strategier. I flera fall, som i t ex Rwanda, Uganda och Moçambique, finns hopp om att flera millenniemål kommer att kunna nås. För kontinenten som helhet så inger trenderna för millenniemålen indikatorer dock mer oro.

HDI-rankning och fyra millenniemålsindikatorer för Sidas volymmässigt största länder i Afrika anges nedan.

Tabell 4.1 Resultat av arbetet med att uppnå några av millenniemålen

Länder	Inkomst under 1\$ per dag i %	Inskrivna i grundskolan i %	Spädbarnsdödlighet per 1000 födda	Tillgång till rent dricksvatten i %	HDI (177 länder)
Tanzania	58	91	76	62	159
Mozambique	36	77	100	43	172
Uganda	Na	Na	79	60	154
Kenya	23	79	79	61	148
Zambia	64	89	102	58	165

Källa: HDR 2007

I många länder i Afrika har de demokratiska processerna rört sig framåt. Detta avspeglas i återkommande flerpartival, i ökad mediefrihet och i opinionsmättningsresultat, där tilltron till demokratin hos gemene man gradvis har ökat. I sex av Sveriges långsiktiga samarbetsländer i Afrika konstateras en positiv utveckling i förhållande till World Governance Indicators (WGI) för perioden 1996-2006. Även beträffande fred och säkerhet finns inslag i utvecklingen som inger hopp. Situationen i Liberia har stabiliserats, demokratiska val har för första gången hållits i DRK, och framsteg har gjorts för att lösa konflikten i norra Uganda. Det afrikanska regionala samarbetet har ökat i betydelse och förväntas bli en allt viktigare faktor framöver, inte minst vad gäller fred och säkerhet i regionen. Klimatfrågan ges också ökad uppmärksamhet inom ramen för de regionala organisationernas arbete.

Maktmissbruk och korruption fortsätter dock att utgöra allvarliga hot mot utveckling och fattigdomsbekämpning på kontinenten, och bakslag sker i de sköra demokratiska processerna. Kenya utgör ett aktuellt exempel på detta. Effekterna av hiv/aids epidemin slår hårt mot flera afrikanska länder, såväl ekonomiskt som socialt. Hårdast drabbade är länderna i södra Afrika. En positiv trend är dock att andelen nysmittade i hiv är på väg att plana ut i flera afrikanska länder. I t ex Kenya och Burkina Faso har trenden t o m vänt nedåt.

En förstärkt hotbild utgörs av risken för att Afrika blir skådeplats för internationella motsättningar med koppling till islamsk fundamentalism och kamp mot internationell terrorism. Inhemska lokala motsättningar kan riskera att förstärkas som verktyg i denna kamp. Situationen på Afrikas Horn liksom i Sudan inger särskild oro härvidlag. Klimatförändringarnas effekter på Afrika spås bli förödande. Flera naturkatastrofer har drabbat fattiga hårt den senaste tiden. Detta utgör ett växande hot mot utveckling och fred och säkerhet i regionen, och bör ges ökad uppmärksamhet framöver.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Regeringens beslut om landfokusering innebär ett stärkt fokus på samarbetet i Afrika. Liksom tidigare läggs en tydlig tonvikt på samarbetet med de fattigaste länderna i Afrika. Sida förutser att huvuddelen av anslaget även framöver i huvudsak riktas till länder där samarbetet redan är väl etablerat, och där rimligt stabila förutsättningar finns för att långsiktigt stödja genomförandet av ländernas egna fattigdomsstrategier. I länder som Mozambique, Tanzania, Zambia, Rwanda, Burkina Faso och Mali ser Sida tydliga möjligheter att öka de svenska insatserna. Inom ramen för detta samarbete kommer genomförandet av Paris-agendan, med givarsamordning, stärkt ägarskap och ökat resultatfokus som viktiga ledstjärnor, att vara ett huvudspår. Andelen projektstöd förutses minska

till förmån för programstödsformer (generellt budgetstöd för fattigdomsbekämpning eller programstöd på sektornivå), där förutsättningar för sådant stöd finns. Det är i sammanhanget viktigt att noga följa att tydliga resultat i fattigdomsbekämpningen uppnås och att programmen på ett effektivt sätt kan nyttiggöra ökade volymer.

En bättre arbetsfördelning mellan givarna skapar förutsättningar för att ytterligare fokusera det svenska samarbetet till färre områden och därigenom öka Sveriges kapacitet att verka. Samtidigt krävs att Sverige, i de områden där Sverige tar en ledande roll, har ett finansiellt bidrag som är signifikant.

Samverkan med det civila samhället, privata sektorn och oberoende forskning ges fortsatt prioritet och utgör också en värdefull kompletterande kontaktyta för Sverige som engagerad partner.

De tematiska biståndsprioriteringarna är av särskild relevans för utvecklingssamarbetet i Afrika. Fortsatta satsningar för att stärka den demokratiska utvecklingen och respekten för de mänskliga rättigheterna sker inom ramen för såväl det långsiktiga samarbetet som inom ramen för insatser i konflikt och post-konflikt situationer. Uppbyggnad av demokratiska institutioner, en fungerande offentlig förvaltning och ökat inhemska ansvarsutkrävande är nyckelkomponenter i samarbetet. Kvinnors villkor och möjligheter att delta i samhällslivet, liksom förutsättningar att verka som ekonomiska aktörer, kommer att ges ökad uppmärksamhet. Åtgärder för att bättre integrera miljö- och klimatfrågorna i samarbetsländernas politik och strategier för fattigdomsminskning prioriteras. Sida avser också satsa på förstärkt regional samverkan kring gemensamma nyttigheter och klimatfrågor. I arbetet med miljö- och klimatagendan kommer såväl anpassnings- som motåtgärder att uppmärksammas.

Under kommande år förutses ett ökat behov av stöd till länder i konflikt eller post-konflikt. Biståndet har i dessa länder ofta en angelägen roll både för att skydda humanitära värden, och som komplement till olika diplomatiska ansträngningar för att stärka fredsprocesser, samt för att finansiera kapacitet- och återuppbyggnad och bidra till försoningsprocesser. Givargemensamma insatser, ofta i form av fondkonstruktioner som samordnas av multilaterala organisationer, utgör en viktig del av biståndet i dessa länder. En omfördelning inom anslaget till förmån för länder som är på väg ut ur väpnade konflikter eller som befinner sig i komplicerade interna motsättningar förutses. Samtidigt ser Sida det som väsentligt att inledningsvis fokusera på en begränsad grupp av länder inom denna landkategori; detta för att möjliggöra en aktiv och kraftfull svensk roll i dialog och uppföljning av biståndet, baserad på en ökad fältnärvaro, både av diplomatiskt och biståndsmässigt slag.

Inom ramen för det regionala samarbetet kommer Sida att inleda en utfasning av samarbetet inom områden som bedöms vara av mer begränsad regional relevans. Samarbetet kommer i stället att intensifieras kring förvaltandet av gemensamma naturresurser, den regionala freds- och säkerhetsagendan, hiv och aids, samt handels och infrastrukturfrågor. Stöd till de regionala mellanstatliga organisationerna AU, ECO-WAS, EAC, SADC och IGAD, och till de regionala aktörer som bidrar till att operativt genomföra dessa organisationers program, utgör en central beståndsdel.

Motiveringar till äskande

Afrika är den kontinent som kräver en särskild kraftsamling om millenniemålen skall kunna nås. Regeringens beslut om landkoncentration

innebär ett fortsatt och ökat fokus på Afrika. Sida ser stora möjligheter att ytterligare öka insatserna för att bekämpa fattigdomen i Afrika.

Ökningarna bör ske såväl i länder för långsiktigt samarbete som för länder i konflikt och postkonflikt. I länder för långsiktigt samarbete bedömer Sida att förutsättningarna för att nå goda resultat har förbättrats i flera av samarbetsländerna. Stabilare politik och ekonomi och stärkt mottagarlandsansvar skapar förutsättningar för ett effektivare och bättre samordnat utvecklingssamarbete. Sida ser möjligheter att öka satsningarna i länder som Mocambique, Zambia, Tanzania, Mali, Rwanda och Burkina Faso. Totalt föreslås att ca 65% av Afrika anslaget kommer att satsas i denna kategori.

I länder i konflikt och postkonflikt ser Sida att ökningsar särskilt bör göras i de länder där en svensk närvaro finns etablerad och en aktiv och pådrivande roll därmed möjliggörs. Särskilt ser Sida möjligheter att i öka satsningarna Sudan, Liberia och Demokratiska Republiken Kongo. Sammantaget föreslår Sida att ca 15% av Afrika anslaget används för denna länder kategori.

Regionala frågor får ökande betydelse utifrån den regionala freds- och säkerhetsagendan, klimatförändringarna och kampen mot hiv och aids, samt handel och fortsatt investeringsbehov i regional infrastruktur. Samtidigt byggs kapaciteten upp i de regionala mellanstatliga organisationerna AU, ECOWAS, EAC, SADC och IGAD och absorptionskapaciteten ökar successivt.. Sammantaget ser Sida att stödet till regionala organisationer bör uppgå till ca 20% av anslaget.

Mot denna bakgrund föreslås en ökning av anslagsposten Afrika med 500 miljoner kronor år 2009, och därefter en ökning med 400 miljoner kronor år 2010 och 400 miljoner kronor år 2011.

2.2 Asien

Tabell 3.2 Anslagspost Asien, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	1 810 000	1 710 000	1 810 000	1 770 000	1 750 000
Förändring		-100 000	100 000	-40 000	-20 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	12%	11%	11%	10%	10%
Utfall/Prognos	1 835 961	1 747 939	1 810 000	1 770 000	1 750 000

Analys och framtida perspektiv

Stora framsteg har skett i Asien under de senaste decennierna och flera hundra miljoner människor har lyfts ur fattigdom tack vare de ekonomiska reformerna, den starka ekonomiska tillväxten och den relativt jämna fördelningen. Trots detta är regionen fortfarande hem för ungefär 2/3 av världens fattiga. En oroande tendens är också den växande ojämlikheten, dokumenterad t.ex. i en ny rapport från Asiatiska Utvecklingsbanken (ADB). Rapporten pekar på ökande klyftor i nästan alla länder och varnar för att detta kan leda till sociala och politiska motsättningar.

Kinas ekonomiska betydelse ökade ytterligare under 2007, såväl för regionen som för världsekonomin. Landet är nu världens tredje största exportör och valutaservisen uppgick i slutet av året till mer än \$1500 mrd. Tillsammans med Indien kommer man troligen att inom några decennier ha ändrat balansen i världsekonomin. Asien svarade i början av 1800-talet för nära 60 % av världsproduktionen och kommer enligt beräkningar av ADB att ha återtagit denna position redan 2020. Inte bara de två jättarna, med hemmamarknader på över 2,5 miljarder alltmer aktiva konsumenter, utan också grannländerna, framförallt i

Sydostasien, har fått fart på sina ekonomier igen. Den snabbt växande efterfrågan på energi och råvaror tenderar att i ökande grad göra ekonomierna beroende av varandra.

En negativ utveckling när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter präglade 2007 och bakslagen för den interna säkerheten var många. Konflikterna i Sri Lanka och Afghanistan skärptes ytterligare. Striderna och osäkerheten i Afghanistan eskalerade på ett sätt som ledde till att flera av den fredsbevarande styrkans medlemsländer signalerade att de övervägde att dra tillbaka eller minska sin truppnärvaro. Kriminaliseringen av ekonomin och regeringens oförmåga att komma till rätta med droghandel, korruption och demokratisk samhällsstyrning bidrog till ökande pessimism.

Militärregimerna i Burma och Pakistan visade under det gångna året åter sin auktoritära och repressiva natur då munkarnas demonstrationer i Rangoon slogs ned med stort våld och de politiska och civila protesterna i Pakistan kvästes. Mordet på Bhutto i december ledde till att de pakistanska valen senarelagts och den politiska utvecklingen är nu mycket osäker. De militärstödda regeringarna i Thailand och Bangladesh lyckades inte leverera de reformer som utlovades i samband med maktövertagandet. I Thailand genomfördes val i december och en ny civil regering har övertagit makten. En återgång till demokratiskt styre förefaller möjlig även i Bangladesh om utlovade val genomförs på ett trovärdigt sätt.

Även Östtimor genomgick under året en politisk kris med åtföljande våldsutövning och situationen på Mindanao och i södra Thailand var fortsatt osäker. Till de positiva inslagen hörde den fortsatt fredliga – om än bräckliga - utvecklingen i Aceh och den inledda nedmonteringen av Nordkoreas kärnvapenprogram.

Tillväxtens negativa effekter på miljön och klimatet fortsatte att oroa. De FN-rapporter som under året offentliggjordes underströk ytterligare de risker som finns i Asien. Den ökande hastigheten i glaciärvsmältningen i Himalaya är särskilt oroande. Effekterna av stigande havsnivåer kommer att drabba stora, tätbefolkade områden, speciellt kustnära marginalområden där de fattigaste lever eller har sin utkomst. Många av Asiens mega-städer hotas också om havsnivån stiger - t.ex. Karachi, Mumbai, Dhaka, Bangkok, Jakarta, Shanghai och Tokyo.

Asien är också den region som oftast utsätts för naturkatastrofer. Utnyttjandet av marginella områden för bosättning eller ekonomisk verksamhet medför att de fattiga drabbas exceptionellt hårt. Cyklonen i Bangladesh i november 2007 var det senaste exemplet på detta.

Tabell 4.2 Resultat av arbetet med att uppnå några av millenniemålen

Länder	Inkomst under 1\$ per dag i %	Inskrivna i grundskolan i %	Spädbarnsdödlighet per 1000 födda	Tillgång till rent dricksvatten i %	HDI (177 länder)
Vietnam	i.u.	93	17	85	109
Bangladesh	36	94	56	74	137
Afghanistan	i.u.	i.u.	i.u.	39	i.u.
Laos	27	84	65	51	133
Sri Lanka	5.6	97	12	79	93

Källa: HDR 2007

Olikheterna mellan länderna är stora när det gäller att uppnå millenniemålen. Utvecklingen i Ost- och Sydostasien går snabbt. Inkomstfattigdomen (andelen < 1\$ per dag) har minskat från 29,6 till 11,6 % mellan 1990 och 2002. Framstegen på utbildningsområdet har varit goda och flera länder har redan nått målet om avslutad primärskola. För hälsomå-

len är resultaten sämre och många länder kommer inte att kunna nå dem.

I Sydasiens finns nästan hälften av världens fattiga, men även där har framsteg gjorts när det gäller inkomstfattigdomen. I Bangladesh, Nepal och Sri Lanka har barnadödligheten minskat kraftigt. Skillnaderna mellan regioner och distrikt inom länderna är fortsatt stora liksom skillnaderna mellan olika grupper baserat på kast, etnicitet och kön.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Under 2009 kommer utfasningen av samarbetet med flera länder att ha inletts och i ett fall (Thailand) även avslutats. Strategier för de fyra länder som skall fasas ut genom selektivt samarbete skall operationaliseras. Detta kommer under 2009 att ge möjlighet till omfördelning mellan olika fältkontor i syfte att stärka bemanningen och därmed bidra till en höjd kvalitet på samarbetet i de länder där samarbetet skall fortsätta.

De stora och växande miljöproblemen fortsätter att vara en ödesfråga för regionen. Miljöinsatser prioriteras också i flera bilaterala program och, inte minst, i den strategi som avser regionalt samarbete i Sydostasien. Att man måste samverka regionalt för att möta miljö- och klimatproblemen blir allt mer uppenbart. Samarbetet med olika givare och regeringar i Mekong-området framstår som allt viktigare. Att försöka påverka ADBs arbetssätt är mot bakgrund av hittillsvarande erfarenheter extra angeläget. Sidas regionala miljösekretariat (SENSA) i Bangkok spelar en viktig roll i detta arbete.

Att bidra till att stärka mänskliga rättigheter, demokratisering och god samhällsstyrning är viktiga inslag i samarbetet med länderna i främst Sydostasien. En delvis förändrad länderkrets och den nya inriktningen på selektivt samarbete innebär nya utmaningar för detta arbete.

Sidas roll skiljer sig starkt mellan länder och regioner. I f.d. Indokina, där Sverige varit en relativt stor och långsiktig givare är rollen relativt framträdande när det gäller givarsamordningen. I Sydasiens är Sverige en liten givare, men Sida kan tack vare lång närvaro och svensk goodwill spela en större roll än vad volymerna antyder. I Kina, Indien och Indonesien är Sverige en synnerligen marginell givare och Sidas roll är främst att förmedla svenska erfarenheter och modeller samt bidra till att bygga upp långsiktiga relationer. I och med övergången till selektivt samarbete i Vietnam blir denna roll på sikt tyngre även där. I Afghanistan har det internationella givarsamfundet en gemensam utmaning i att finna former för ett betydligt mer samordnat agerande för utveckling. Med närvaro i ett land som Burma skulle Sida i betydligt större grad kunna delta i dialogen bland givarna och påverka de samfinansierade insatserna. Det skulle också ge möjlighet till att spela en roll för att stödja den långsiktiga övergången till civilt styre.

Motiveringar till äskande

Volymerna för de strategier som kommer att gälla under 2009 är på grund av det pågående koncentrationsarbetet ännu oklara. Det finns dock redan klara signaler om ökningar för Afghanistan. I Bangladesh, där långsiktigt samarbete skall bedrivas, finns goda förutsättningar för betydande volymökningar och även i det andra kategori 1-landet, Kambodja, bör samarbetet öka. Med hänvisning till ovanstående resonemang om miljö- och klimatfrågornas betydelse i Asien bör även det regionala samarbetet kunna växa. Arbetet begränsas idag av den nivå som anges i regionstrategin.

Sida föreslår mot bakgrund av ovanstående en volym på 1810 miljoner kronor 2009. Anslagsposten förväntas minska i volym från 2010 till följd av utfasningen av verksamhet i vissa länder samt övergången till selektivt samarbete i andra. Sida räknar därför med en återgång till en lägre volym 2010.

2.3 Mellanöstern och Nordafrika

Tabell 3.3 Anslagspost Mellanöstern och Nordafrika, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	424 000	410 000	460 000	500 000	530 000
Förändring		-14 000	50 000	40 000	30 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	3%	3%	3%	3%	3%
Utfall/Prognos	378 399	422 720	460 000	500 000	530 000

Analys och framtida perspektiv

Fattigdomen i Mellanöstern och Nordafrika är mångfasetterad. Samtliga länder i regionen, med undantag av Yemen, klassificeras av OECD som medel- eller höginkomstländer. De sociala och ekonomiska skillnaderna inom och mellan länderna är dock mycket stora. Fattigdomen i form av rättighetskränkningar och brist på fred och säkerhet är stor och utbredd. I det avseendet hör några av länderna till världens allra fattigaste. Politiska och ekonomiska reformer har i olika grad stått på flertalet länders agenda under ett antal år. Detta har framtvungits såväl av alltmer akuta sociala och i viss mån ekonomiska problem inom länderna själva som av omvärldens ökade fokus på dessa frågor och deras relation till den gemensamma säkerheten. De reformambitioner som har presenterats av regimerna i regionen har dock ännu inte lett till några större konkreta förändringar. I vissa avseenden, både när det gäller rättighetskränkningar och tilltagande osäkerhet, har utvecklingen snarast gått i negativ riktning.

I de ockuperade palestinska territorierna (OPT) och i Irak fortsätter de väpnade konflikterna att försvåra eller omöjliggöra politisk, ekonomisk och social utveckling. Den politiska, säkerhetsmässiga och ekonomiska situationen i OPT för-sämrades ytterligare under året. En kombination av israeliska aktioner på Västbanken och i Gaza och den rigida avspärrningspolitiken har försatt de palestinska områdena i en alltmer akut kris. BNP har nästan halverats sedan 1999. I nuläget är Gaza i princip avstängt och ca en miljon invånare är helt beroende av UNRWA för sin överlevnad. Ekonomin ligger i ruiner och den palestinska myndigheten står nära kollaps. Motsättningar mellan olika palestinska grupper ökade.

Även i Irak påverkade det eskalerande våldet samhällsutvecklingen negativt. Väpnade konfrontationer skedde såväl mellan de multinationella koalitionsstyrkorna och olika motståndsgrepp som mellan olika miliser och irakiska säkerhetsstyrkor. Därtill var det sektariskt motiverade våldet omfattande. Tendenserna till etnisk och religiös omflyttning tilltog. Situationen var särskilt svår i landets centrala delar. Två miljoner beräknades vara på flykt inne i Irak och lika många befinner sig i Syrien och Jordanien.

Politiska lösningar på dessa konflikter, som är allvarliga hinder för utveckling, fred och säkerhet i hela regionen – för att inte säga globalt – är svåra att se på kort sikt även om förnyade internationella medlingsförsök nu görs. Fortsatta ansträngningar krävs för att lindra den akuta nöden och bidra till stabilitet och återuppbyggnad.

Tabell 4.3 Resultat av arbetet med att uppnå några av millenniemålen

Länder	Inkomst under 1\$ per dag i %	Inskrivna i grundskolan i %	Spädbarnsdödlighet per 1000 födda	Tillgång till rent dricksvatten i %	HDI (177 länder)
OPT	i.u.	86	22	92	100
Irak				81	
Egypten	3.1	90	26	98	111
Jordanien	2	91	23	97	86
Tunisien	2	97	21	93	87

Källa: HDR 2007

I MENA-regionen är inkomstfattigdomen mycket låg (1,6 %) räknat som <1\$/dag och fortfarande jämförelsevis låg med en fattigdomsgräns på 2/dag (knappt 20 %). Ett halvduzin länder har redan nått målet om avslutad primärskola och hälften av de övriga beräknas ha nått det 2015. Regionens infrastruktur är välutvecklad och tillgången till elektricitet och dricksvatten är god.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Fortsatt samarbete med OPT och Irak förutses, liksom ett fortsatt regionalt samarbete. Insatserna för återuppbyggnad i Libanon bör däremot ha avslutats 2009.

Fortsatt stöd till stärkande av mänskliga rättigheter, demokratisering och god samhällsstyrning samt handel är viktigt och fortsatta satsningar förutses. Erfarenheterna visar dock att sådana insatser är mycket resurskrävande och behöver stöd av personal på plats. Detta illustreras särskilt av svårigheterna att bygga upp en helt ny, regional insatsportfölj.

Sverige är en liten aktör i MENA-regionen och Sida saknar, med undantag för OPT, djupare erfarenhet av utvecklingssamarbete i regionen. Samverkan med EU-kretsen och Kommissionen är därför viktig. Att Sverige sedan länge haft goda relationer med och ett gott rykte som neutral och opartisk aktör bland regionens länder utgör en viktig grund för Sidas arbete.

Motiveringar till äskande

Behovet av bistånd i regionen är i hög grad beroende av den politiska utvecklingen. Under 2009 kommer en ny strategi för OPT att gälla samtidigt som en ny strategi ska utarbetas för Irak. Även det regionala samarbetet förutses fortsätta växa i enlighet med gällande strategi. Ökade volymer för samarbetet med regionen är därför motiverade och möjliga. Sida bedömer för 2009 ett medelsbehov av 460 miljoner kronor. Om situationen i regionen snabbt skulle förändras kan detta belopp behöva justeras. För 2010 och 2011 föreslås volymer om 500 respektive 530 miljoner kronor.

2.4 Latinamerika

Tabell 3.4 Anslagspost Latinamerika, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	1 009 000	900 000	850 000	750 000	750 000
Förändring		-109 000	-50 000	-100 000	0
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	7%	6%	5%	4%	4%
Utfall/Prognos	999 263	930 270	850 000	750 000	750 000

Analys och framtida perspektiv

Tabell 4.4 Resultat av arbetet med att uppnå några av millenniemålen

Länder	Inkomst under 1\$ per dag i %	Inskrivna i grundskolan i %	Spädbarnsdödlighet per 1000 födda	Tillgång till rent dricksvatten i %	HDI (177 länder)
Bolivia	23.2	95	54	85	115
Colombia	7	83	18	93	70
Guatemala	13.5	93	33	95	118
Honduras	20.7	91	31	87	117
Nicaragua	45.1	88	31	79	112

Källa: HDR 2007

Under perioden 2004–2006 har Latinamerika haft den starkaste ekonomiska utvecklingen sedan 70-talet, med en genomsnittlig årlig tillväxt på över 5%. I motsats till tidigare tillväxtperioder är inflationen denna gång kontrollerad och det finns positiva förändringar på viktiga utvecklingsindikatorer, bl.a. har andelen extremt fattiga minskat. På grund av den mycket ojämlika resursfördelningen, som i vissa länder försämrats har tillväxten än så länge emellertid haft en marginell inverkan på det totala antalet och andelen fattiga.

I samtliga länder där Sverige bedriver ett långsiktigt utvecklingssamarbete krävs strukturella förändringar för en hållbar fattigdomsbekämpning. En nyckelaspekt härvidlag är byggandet av starkare och mer demokratiska stater präglade av god samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna. Fördelningsfrågor måste få ökat utrymme och länderna måste vidare genomföra en ekonomisk politik som uthålligt leder till högre sysselsättning och utkomstmöjligheter för ländernas fattiga befolkning. En förutsättning är dock att tillgången till utbildning, hälsovård och annan social service breddas och förbättras inom ramen för generella trygghetssystem.

De sociala konflikter och den politiska instabilitet som flera länder uppvisar är nära förknippade med utmaningen att stärka demokratiseringen av de politiska systemen och offentliga institutioner, t.ex. vad gäller inkludering och främjandet av en demokratisk kultur.

Beträffande jämställdhet är lågt deltagande av kvinnor i politiken och den formella ekonomin, diskriminering och bristande respekt för kvinnors och flickors rättigheter alltjämt allvarliga utvecklingshinder.

Regionens omfattande naturresurser och biologiska mångfald utnyttjas inte på sätt som är hållbara och fattigdomsminskande.

Latinamerikas ursprungsbefolkningar har genom ökad social och politisk organisering gjort en del viktiga landvinningar för att övervinna historiskt betingad marginalisering och utanförskap.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Utvecklingssamarbetet med Honduras och Nicaragua men även El Salvador, Haiti och Peru fasas ut under perioden 2008–2011.

Sida skall stärka sin närvaro och öka omfattningen på utvecklingssamarbetet med Bolivia, Colombia och Guatemala. Demokrati och mänskliga rättigheter, inklusive rättsstatens stärkande, har historiskt sett varit det största området för svenskt utvecklingssamarbete i Latinamerika. Mot bakgrund av analysen ovan ser Sida att dessa frågor fortsatt ges hög prioritet.

Jämställdhet avses ges fortsatt hög prioritet i samarbetet, och ett konfliktförebyggande perspektiv är dessutom relevant.

Stöd till implementeringen av Bolivias nationella utvecklingsplan kommer att prioriteras. I Colombia och Guatemala är det svenska utvecklingssamarbetet en viktig del i Sveriges stöd till fredsfrämjande.

Stöd till ursprungsbefolkningens organisering, deltagande och rättigheter skall fortsätta att prioriteras.

Förbättrad givarsamordning och samarbete inom bl.a. FN-systemet anses angeläget.

Utvecklingssamarbetet i Latinamerika skall vara kopplat till en hög svensk profil i dialog och diplomatiskt arbete. Detta bygger på en nära samverkan mellan Sida och UD, särskilt i de länder där utvecklingssamarbetet är kopplat till svenskt diplomatiskt agerande i freds- och förändringsprocesser i exempelvis Colombia, Guatemala och Kuba. Fortsatt engagemang i strategiska allianser med multilaterala organisationer, EU-kommissionen och enskilda organisationer kommer att prioriteras.

Motivering till äskande

Under de kommande åren genomgår utvecklingssamarbetet med Latinamerika stora förändringar. Fem länder fasas ut och tre länder prioriteras för framtida samarbete. Budgeten för Latinamerika minskar därför gradvis fram till 2011 då utfasningen skall vara helt genomförd. Utifrån bedömningen av behov och möjligheter för Sida att verka i de tre prioriterade länderna, samt ett hänsynstagande till en planerad utfasning behöver volymen 2009 uppgå till 850 miljoner kronor medan det för 2010 och 2011 föreslås en volym på 750 miljoner kronor.

2.5 Östeuropa & Centralasien

Tabell 3.5 Anslagspost Östeuropa och Centralasien, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	1 479 800	202 000	110 000	75 000	25 000
Förändring	0	-1 277 800	-92 000	-35 000	-50 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	10%	1%	1%	0%	0%
Utfall/Prognos	1 556 708	239 445	110 000	75 000	25 000

Analys och framtida perspektiv

Regeringens beslut om landfokusering innebär utfasning av biståndet i Centralasien där stödet har inriktats främst på Kirgizistan och Tadjikistan. Biståndet till dessa länder har varit under uppbyggnad och växande under senare år. Regeringens beslut innebär nu en omläggning med sikte på utfasning inom några år.

Verksamhetens inriktning och roll

Arbetet under 2008 kommer att vara inriktat på att ta fram utfasningsstrategi samt att kommunicera kring utfasning och hållbarhet i samtliga program som pågår. De flesta åtagandena om stöd löper tre år framöver.

I Tadjikistan räknar Sida med att formella åtaganden inom hälsa, lantmäteri och utsäde kommer att fullföljas men att stöd som planerats och förberetts t ex avseende insatser på jämställdhetsområdet, inom offentlig finansiell styrning, lokal demokrati via UNDP, mänskliga rättigheter och vissa delar av jordbruksprogrammet ej kommer att realiseras.

I Kirgizistan räknar Sida med att åtaganden inom sektorprogrammet inom hälsa och social sektor fullföljs. Det planerade långsiktiga stödet till offentlig finansiell styrning genomförs endast i begränsad utsträckning. Förberedelserna för planerat stöd till anti-trafficking och statistik förutses avbrytas.

Motiveringar till äskande

En anvarsfull utfasning där bl a ingångna avtal respekteras innebär enligt Sidas bedömning att utfasningen måste ske gradvis. Utbetalning-

arna för biståndet till Tadjikistan och Kirgizistan beräknas uppgå till 130 miljoner kr 2008. Sida föreslår att omfattningen för 2009 sätts till 110 miljoner kronor, för att ytterligare dras ned och avvecklas helt de kommande åren. Rysslandsamarbetet fasas ut under 2008 varför inga medel för det ändamålet förutses behövas för 2009.

2.6 Globala utvecklingsinsatser

Tabell 3.6 Anslagspost Globala utvecklingsinsatser, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	1 872 500	2 080 000	2 230 000	2 280 000	2 280 000
Förändring		207 500	150 000	50 000	0
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	12%	13%	13%	13%	13%
Utfall/Prognos	1 909 539	2 164 116	2 230 000	2 280 000	2 280 000

Regeringen har fastställt en strategi för verksamheten för perioden 2008-2010. Mot bakgrund av strategins mål redovisar här Sida övergripande inriktning av verksamheten inom anslagsposten och förslag till medelsomfattning 2009. Sida kommer att i enlighet med strategin utarbeta en mer detaljerad treårig arbetsplan under våren 2008. Sida avser att successivt styra verksamheten i ökad utsträckning mot angivna prioriteringar, i takt med att gjorda åtaganden fullföljs.

Sida konstaterar att stöd till flera multilaterala organisationer ges från såväl UD som Sida. En samlad syn på finansiering och en tydlig roll- och ansvarsfördelning är önskvärd, i syfte att få största möjliga genomslag för svenska prioriteringar. En översyn i det syftet föreslås ske redan under 2008.

2.6.1 Verksamhetens inriktning och Sidas roll

2.6.1.1 Ämnesstrategisk verksamhet

Demokrati och mänskliga rättigheter

Verksamheten kommer att inriktas på stöd till ett begränsat urval av strategiska internationella icke-statliga och mellanstatliga organisationer som arbetar med att främja internationella nätverk för nationell verksamhet, internationella norm- och regelverk samt forsknings- och policyarbete, utveckla kapacitet direkt på nationell nivå genom fältnärvaro och som fungerar som kunskaps- och resurscentrum för nationella aktörer. Samarbetet med FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter kommer att ges hög prioritet. Vidare utgör stödet till partianknutna organisationer (PAO) en betydande del av Sidas medelsomfattning inom denna verksamhet.

Sidas långsiktiga programliknande stöd till urvalet av internationella organisationer har skapat speciella partnerskap som Sverige i högre grad kan använda i dialog och påtryckningsarbete även på bilateral nivå. Den globala dialogen skall också användas till att arbeta proaktivt för demokrati- och mr-stärkande verksamhet.

Kulturell frihet och mångfald främjas genom det internationella kulturbyte som förmedlas till svenska kulturarbetare som Sida fortsatt stödjer.

Miljö och klimat

Klimatförändringen kommer till tydligt uttryck i form av förändrad tillgång på vatten. Sida avser genomföra en förstärkt satsning via svenska och internationella aktörer på vattenresursförvaltning. Internationellt

utvecklingssamarbete och policyutveckling för hållbart nyttjande av ekosystem och biodiversitet i ljuset av klimatförändringen föreslås ges fortsatt stöd.

För de areella näringarna finns det starka kopplingar mellan klimatanpassning, klimatförebyggande åtgärder och brister i de ägande- och brukarrättigheter som påverkar fattiga människors möjligheter att påverka sin försörjning.

Förändringarna i världens energiförsörjningssystem skapar möjligheter och utmaningar i fattiga miljöer. Sida avser genomföra en vidgad satsning på ett innovativt arbete där kopplingen till klimatproblematiken med utvecklingsländernas eget perspektiv är centralt.

Inom skogsområdet Sida avser genomföra en satsning på försök där arbete med demokratisk samhällsstyrning och rättighetsfrågor kombineras med åtgärder för skoglig miljö och produktion. Sida har inlett ett samarbete med svenska myndigheter och andra aktörer kring kemikaliefrågor i samarbetsländer, inom ramen för ett perspektiv som fokuserar på fattiga människors rättigheter, inte minst deras hälsa genom globalt riktade initiativ, t ex genomförandet av den globala kemikaliestrategin (SAICM). Sida avser fortsätta stärka policy-, institutions- och kapacitetsutveckling inom miljöområdet, t ex ökad tillämpning av miljöekonomi.

Inom handelsområdet främjas genomförandet av åtaganden inom de multilaterala miljökonventionerna (MEA:s) genom att stödja UNEP:s arbete med att stärka kompetensen hos nationella myndigheter samt genom information till den privata sektorn i länderna om nyttan av att införa renare produktionsprocesser.

Jämställdhet och kvinnors villkor i utveckling

Fokus i arbetet med jämställdhet kommer att vara på jämställdhet och ekonomi, kvinnors politiska deltagande, SRHR samt kvinnors rätt till säkerhet. För detta arbete kommer stöd till relevanta organisationer utgå i linje med Sidas antagna handlingsplan. Sida kommer vidare att stärka kvinnors ekonomiska roll genom att integrera detta i pågående insatser, framför allt inom handel, privatsektorutveckling och jordbruk.

Sidas roll som finansiär är ofta kombinerad med kunskapsutbyte mellan de olika parterna. Ett strategiskt stöd till det civila samhället skall också resultera i förbättrad dialog och bättre inkludering av jämställdhetsfrågor inom all verksamhet. Dessa synergier är ett viktigt resultat av Sidas jämställdhetsarbete.

Ekonomisk tillväxt, inkl. handel och utveckling

Sidas stöd inom tillväxtområdet syftar till att skapa förutsättningar för en fattigdomsminskande ekonomisk tillväxt som betonar vikten av ett gott investeringsklimat och ökad sysselsättning för fattiga människor. Sida planerar att öka fokus på institutionsutveckling för ett gott investeringsklimat och förbättrade villkor för fattiga kvinnors företagande. Genom stödet till globala handelsprogram bidrar Sida till att underlätta utvecklingsländernas integration i den globala ekonomin. Sida prioriterar deltagande i internationella fora och arbetsgrupper som ger möjligheter till policypåverkan och bidrar till harmonisering.

Ett innovativt utvecklingsarbete inom ramen för anslagsposten innefattar hela den integrerade kedja som är av betydelse för en lantbruksbaserad tillväxtdynamik mellan stad och landsbygd. Sida avser mot denna bakgrund genomföra åtgärder som skapar synergier mellan de areella näringarna och övrig näringslivsutveckling i syfte att nå en fattigdomsorienterad tillväxt.

Trafiksäkerhet är ett prioriterat område där Sverige är världsledande och har goda förutsättningar att bidra till internationell policy och metodutveckling. Inom stadsutveckling inriktas verksamheten på integrerad stadsplanering och kommunal infrastruktur, framför allt avlopp och avfall. Sida kommer också att fortsätta satsningen på DemoMiljö inom miljöteknik för hållbar stadsutveckling.

Social utveckling och trygghet, inkl. hiv/aids

För att få största möjliga genomslag, kommer stödet till hälsoområdet att fokuseras på folkhälsa, motvindsfrågor inom SRHR (se även Jämställdhet och kvinnors villkor i utveckling), hälsosystemsutveckling och sociala trygghetssystem där Sverige har komparativa fördelar i form av svensk kompetens och lång erfarenhet.

Fokus för Sidas arbete med hiv/aids bör ligga på underprioriterade områden, främst inom prevention, som är av avgörande betydelse för att bekämpa pandemin. Inom hälsa och hiv/aids bör Sverige och Sidas engagemang ske genom ett strategiskt finansiellt stöd i kombination med en mer proaktiv policydialog på den internationella hälsoarenan som stärker förståelsen för sambandet mellan hälsa- social och ekonomisk utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter.

Hälsa är det utvecklingsområde där den globala arkitekturen förändrats allra mest under senare år. Sida konstaterar att tillkomsten av uppemot ett hundratal globala och specifika hälsoinitiativ har ökat resurserna inom vissa delar av hälsosektorn, till exempel för bekämpningen av hiv/aids, men stora utmaningar finns vad gäller effektivitet och koherens mellan de globala initiativen, särskilt på landnivå. Mot bakgrund av att mer än 20% av det totala svenska hälsostödet idag kanaliseras genom specifika fonder ser Sida ett behov av att en koherent svensk position utarbetas i enlighet med multistrategin, och där utgångspunkten bör vara att Sverige har samma förhållningssätt till fonder på global nivå och på landnivå, samt att Sverige och Sida ökar sitt påverkansarbete vad gäller den globala arkitekturen.

Inom undervisningsområdet kommer stödet till multilaterala organisationer att ännu mer fokuseras och konsolideras för att stärka påverkansarbetet. Det gäller såväl rätten till en bra utbildning för alla barn, satsningar på grundutbildning för vuxna samt en kvalitativ utveckling av hela utbildningssystemet samt de tematiska prioriteringarna på utbildningens roll för demokrati och mänskliga rättigheter, inkluderande utbildning och hållbar utveckling. En central förutsättning för att fattiga människor ska kunna lyfta sig själva ur fattigdom är tillgång till god utbildning och den är också en förutsättning för deltagande i en demokratisk samhällsutveckling. Stödet kommer att koncentreras på UNESCO, UNICEF, den svenska resursbasen samt Fast Track Initiative för att snabbare uppnå målet att alla barn skall ha tillgång till basutbildning 2015.

2.6.1.2 Kapacitets- och institutionsutveckling

Kapacitetsutveckling är en prioriterad fråga för Sida. Inom Globala utvecklingsprogram utgör Sidas International Training Programmes (ITP) det dominerande programmet. För kommande år planeras utbildningsprogram inom demokrati, mänskliga rättigheter och ekonomisk tillväxt, samt utvidgning av portföljen inom klimat/miljö och förstärkt jämställdhetsfokus.

Nya initiativ som syftar till kapacitetsutveckling etableras nu på Gotland med Sida-finansiering. Centret för lokal demokrati på Gotland

som etableras under 2008 blir en ny aktör för stöd till kunskaps- och kompetensutveckling samt nätverksbyggande med särskild inriktning på den kommunala nivån. Vidare etableras nu Swedish International Centre for Education for Sustainable Development (SWEDESD). SWEDESD ska ha en bred ansats för att främja kapacitetsutveckling med avseende på policydialog och utbildning inom området lärande för hållbar utveckling. Centret kommer huvudsakligen att arbeta med att initiera, främja och stödja policyutveckling, utbildning och pilotverksamhet samt att sammanställa, utvärdera och sprida forskning och praktisk erfarenhet inom kunskapsområdet lärande för hållbar utveckling.

2.6.1.3 Resursbasprogram

Resursbasprogrammen har under en rad år breddats och utvecklats och omfattar nu program som riktar sig mot FN, övriga prioriterade internationella organisationer, EU, samt bilaterala projekt och program. Därutöver ges också stöd genom Internationella Programkontoret till stipendieprogram mm.

Sida ser ett fortsatt starkt behov av utveckling av den svenska resursbasen för att säkerställa svensk framtida kompetens inom viktiga områden i det internationella utvecklingssamarbetet. En utökad samverkan med svenska aktörer förutses. Näringslivssamarbetet har ökat genom att ett resursbasprogram i nära samarbete med Swedfund har initierats. Harmoniserad kompetensutveckling inom ramen för givarnätverket Train4Development förutses fortsätta.

2.6.1.4 Vissa bidrag till organisationer

Verksamheten under anslagsposten omfattar stöd till vissa organisationer som regeringen prioriterar att stödja. Sida ska årligen under strategiperioden utbetala samt följa upp ett antal specifika insatser utifrån de mål/kriterier som UD och Sida fastställer. Volymen uppgår för närvarande till ca 60 miljoner kronor.

2.6.2 Motiveringar till äskande

Planerings- och utnyttjandegraden av anslagsposten är hög. Regeringen har slagit fast en ungefärlig fördelning mellan de fyra olika delarna i verksamheten. Sida redovisar nedan för respektive del behovet av medelsförändring. Sidas sammanlagda förslag innebär en ökning med 150 miljoner kronor för 2009 och ytterligare 50 miljoner kronor 2010.

För den ämnesstrategiska verksamheten ser Sida behov av ytterligare medel inom området miljö och klimat, i syfte att kunna fortsätta de senaste årens miljöinitiativ och för att kunna driva på och delta i de nya initiativ som nu tas. Vidare behövs ökningar för det handelsrelaterade området, i syfte att kunna genomföra de åtaganden som gjorts inom EU. Slutligen ser Sida behov av att öka insatserna inom området jämställdhet och kvinnors roll i utveckling, i syfte att leva upp till de mål som regeringen satt upp i strategin. Sammantaget föreslår Sida att den ämnesstrategiska verksamheten utökas i storleksordningen 50 miljoner kronor, utifrån ovanstående prioriteringar.

När det gäller ITP bedömer Sida att det samlade programmet har en stor utvecklingspotential och kan öka i volym. Under 2008 kommer en översyn att göras för att bedöma möjligheterna att komprimera programutbudet till färre titlar och samtidigt expandera genom att erbjuda fler utbildningstillfällen och möjlighet till web-baserad utbildning. Sida konstaterar att de nya eller utökade programmen som etableras på Gotland redan 2008 börjar innebära avsevärda medelsökningar. Detta

kommer att ytterligare öka 2009 då verksamheten byggts ut. Centrum för lokal demokrati och Centrum för lärande om hållbar utveckling beräknas behöva sammantaget cirka 35 miljoner kronor för 2009, vilket utgör en ökning med cirka 20 miljoner kronor. Sammantaget bedömer Sida att det ökade medelsbehovet avseende kapacitets- och institutionsutveckling uppgår till cirka 50 miljoner kronor.

Gotlandsetableringen av det Internationella Programkontoret (IPK) innebär redan nu avsevärda behov av medelsökningar. För 2009 beräknas det samlade programmets volym uppgå till en storleksordning av uppemot 100 miljoner kronor, vilket är en fördubbling gentemot nivån 2007. I syfte att kunna inrymma såväl det utökade IPK-programmet som andra viktiga resursbasprogram (JPO, nationella experter inom EU etc.) ser Sida ett behov av att öka omfattningen av resursbasprogrammen med 50 miljoner kronor 2009.

2.7 Forskning

Tabell 3.7 Anslagspost Forskning, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regeringsbrev/förslag	989 000	950 000	1 000 000	1 050 000	1 100 000
Förändring		-39 000	50 000	50 000	50 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	6%	6%	6%	6%	6%
Utfall/Prognos	978 497	979 670	1 000 000	1 050 000	1 100 000

Analys och framtida perspektiv

Kunskapens roll för ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft betonas alltmer i debatter kring globalisering. Internationellt har positionerna för forskning och högre utbildning stärkts också inom biståndet, t.ex. genom FN:s millenniemålsutredningar och Blair-kommissionens Afrikarapport. Även afrikanska regeringar uppmärksammar frågan. Vid AU:s åttonde toppmöte gjorde statsöverhuvudena utfästelser om att 1% av BNP ska avsättas för forskning senast 2010 och att undervisning inom vetenskap och teknik ska utökas.

Flera av Sidas samarbetsländer är på god väg att utveckla strategier för forskning som gör det möjligt för externa parter att planera stöd i linje med landets ambitioner. Moçambique förhandlar redan framgångsrikt om stöd till sin strategi, Tanzania planerar att ta fram en strategi med stöd av UNESCO.

På regional nivå utgör AUs Science and Technology Consolidated Plan of Action motsvarande strategi.

Medan kunskapsdriven utveckling och forskning står högt på agendan i nationella utvecklingsstrategier, såsom Moçambiques PARPA, Rwandas EDPRS, Tanzanias MKUKUTA och i Ugandas PEAP är de konkreta insatserna för att främja forskning mindre utvecklade. En viktig forskningspolitisk fråga för samarbetsdialogen handlar om att samla och fokusera tillgängliga resurser för forskning. Detta kan ske inom ramen för ministerier för utbildning och forskning med särskild budgetram för forskning (som i Sverige) eller genom samordnande ministerier för vetenskap (oftast ministerier för Sciences and Technology).

Stora förväntningar ställs fortsatt på externa bidrag till utveckling av forskning samtidigt som externa finansiärer i huvudsak stöder definierade projekt snarare än bidrar till den institutionella basen för forskning.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Det svenska forskningssamarbetet går i spetsen för att driva kunskaps- och kapacitetsfrågor inom det internationella utvecklingssamarbetet. Sida har tagit en ledande roll för samordning och harmonisering av

externa bidrag till forskning i samarbetsländer och på regional nivå, främst i Afrika. De arbetssätt och erfarenheter som Sida utvecklat anses allmänt vara en konstruktiv modell genom sin inriktning på ägarskap, strukturer och system för forskning till skillnad från många bidrag som inriktas mot enskilda forskningsprojekt.

Insatser för att stärka utveckling av ett vitalt forskarsamhälle fortsätter i Bolivia, Burkina Faso, Etiopien, Moçambique, Rwanda, Tanzania och Uganda. Som en följd såväl goda uppnådda resultat och landfokuseringen avvecklas forskningssamarbetet under kommande år i Honduras, Nicaragua, Laos, Vietnam och Sri Lanka. Inom ramen för den strategi för forskningssamarbete som ska utarbetas under 2008 avser Sida analysera förutsättningarna för forskningssamarbete i ytterligare länder. Stödet till en bas för forskning är ett viktigt led i en svensk kraftsamling för kapacitetsutveckling och ländernas ökade förmåga att axla ägarskap i utvecklingsprocesser.

Som ett led i mera tydlig resultatorientering planeras fortsatt stöd till NEPADs och UNESCOs arbete att ta fram ett ramverk för beskrivning av rådande system för forskning. Mot denna bakgrund kan länderna planera för ett lämpligt system för forskning på olika utvecklingsnivåer, samt följa upp och värdera egna och externa insatser mot målbilder.

Medan samarbetet på landnivå och regionalt i Afrika kan omfatta breda forskningsområden i linje med samarbetspartens definierade strategiska prioriter, planeras en fokusering av det tematiskt inriktade forskningsstödet. Satsningen på ett aktivt forskarsamhälle bidrar i sig till kritiskt tänkande och pluralistisk debatt och därmed till demokratisk utveckling. Samtidigt bidrar de samhällsvetenskapliga forskarnätverken CLACSO, FLACSO, CODESRIA, UNRISD m. fl. till komparativ analys av relevans för demokrati och mänskliga rättigheter.

Naturvetenskaplig och samhällsvetenskaplig forskning kring energi, vatten, förvaltning av naturresurser och naturkatastrofer i Afrika, Asien och Latinamerika bidrar till ökad förmåga att hantera klimatförändring och miljö. Regionalt forskningssamarbete i Afrika skall bidra till genomförandet av "Africa's Science & Technology Consolidated Plan of Action, samt "the Comprehensive Africa Agriculture Development Programme (CAADP)". Regionalt forskningssamarbete i Asien och Latinamerika begränsas till ett fåtal organisationer som bedriver forskning av globalt intresse. Stödet till WHO, ICDDR, INDEPTH m.fl. program för hälsoforskning fokuseras på bekämpning av infektionssjukdomar, främjande av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt effektivisering av hälsosystem.

Vid utfasningen av forskningssamarbetet med Sri Lanka och Vietnam, som redan inletts, planeras programmet Swedish Research Links, som hanteras av Vetenskapsrådet, bli en brygga till fortsatt aktörsamverkan inom forskningens område. Detta program kan utvidgas med särskilda satsningar även i andra länder där aktörssamverkan skall främjas. Forskningssamarbetet bidrar till internationalisering av svensk forskning och högre utbildning. Andra gynnsamma spridningseffekter fås genom den nära kopplingen mellan forskning och näringsliv i innovationssystem.

Stödet till svensk utvecklingsforskning skall fokuseras till flera större forskningsmiljöer riktade mot angelägna problemområden. Denna fokusering kommer förhoppningsvis att kompletteras genom utbildningsdepartementets nya internationella strategi för svensk forskningspolitik.

Motivering till äskande

En kraftsamling på forskningssamarbete förutses som ett led i kapacitetsbyggande insatser i länder för långsiktigt utvecklingssamarbete. Sida är väl lämpat att driva givarsamverkan och harmonisering av forskningstöd och innovationsfrämjande insatser i dessa länder och bland forskningsstödjande "givare". Fortsatt hög prioritet ges också till kunskapsutveckling inom angelägna områden såsom klimat, smittsamma sjukdomar social och demokratisk utveckling. Forskningsarbetet lämpar sig väl för aktörssamverkan som syftar till långsiktiga kontakter bortom biståndet och har gynnsamma effekter för internationalisering av svensk forskning.

På några års sikt kommer de medel som frigörs i utfasningsländerna att nyttiggöras inom anslagsposten. För 2009-2011 föreslås därutöver en ökning med 50 miljoner kronor per år.

2.8 Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet

Tabell 3.8 Anslagspost Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	2 007 000	2 010 000	2 160 000	2 310 000	2 460 000
Förändring		3 000	150 000	150 000	150 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	13%	12%	13%	13%	14%
Utfall/Prognos	2 063 934	2 052 166	2 160 000	2 310 000	2 460 000

Analys och framtida perspektiv

Det humanitära området präglas för närvarande av tre trender.

Antalet internationella konflikter minskar. Det är inte troligt att det kommer att blossa upp ett större antal sådana inom den närmaste tiden.

Övriga väpnade konflikter, antingen nationella eller asymmetriska, ligger konstant eller ökar och intensiteten i dem tenderar att öka. Väpnade konflikter av hög- och lågintensiv nivå inom Sudan, Somalia, DRK, OPT, Afghanistan och Irak medför nationella och regionala humanitära konsekvenser. Antalet internflyktingar tilltar och flyktingströmmarna leder till kraftiga påfrestningar på redan mycket svaga samhällsstrukturer.

Antalet klimatrelaterade naturkatastrofer ökar markant. Under 2007 lanserade FN 15 blyxtappeller varav 14 var klimatrelaterade. De två föregående åren var motsvarande siffror 3 av 5 (2006) respektive 6 av 10 (2005). Denna trend förutses fortsätta. Extrema väderfenomen medför ökade humanitära behov. Naturkatastrofer får större effekter på grund av brist på beredskap samt tät bebyggelse och ökad population i utsatta områden. Urbaniseringen leder till ytterligare ökad sårbarhet för fattiga. Landsbygdsbefolkningen drabbas genom både torka och översvämningar. Afrika kommer att drabbas hårdast av effekterna av klimatförändringarna och har samtidigt minst kapacitet att hantera dessa.

Inom den konfliktrelaterade verksamheten ökar behovet av insatser för att stödja och genomföra fredsprocesser. I avstannade eller avslutade väpnade konflikter kvarstår underliggande konfliktorsaker vilket medför hög risk att konflikter återupptas. Från ett konfliktperspektiv är de första 5-6 åren efter en konflikts upphörande avgörande för att säkra en fredlig utveckling. "Gapet" mellan humanitära engagemang och utvecklingssamarbete i post-konfliktsituationer är en återkommande utmaning för det internationella samfundet.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Sidas humanitära verksamhet ska rädda liv, lindra nöd och bevara mänsklig värdighet i humanitära situationer. Sida skall även framgent ha beredskap att vid behov reagera snabbt på katastrofer.

I enlighet med principerna för gott humanitärt givarskap ska det svenska humanitära biståndet vara snabbt, pålitligt och förutsägbart samt baseras på behov. Sida kommer även fortsättningsvis att vara en betydande givare också vid negligerade och underfinansierade kriser.

Sverige fortsätter driva en reformagenda för en effektivisering och harmonisering av det humanitära systemet. Sida har en framträdande roll som en stor humanitär givare och deltar aktivt i samordning, utveckling och kvalitetssäkring av det internationella humanitära biståndet. FN-systemet och Röda Kors-rörelsen kvarstår som de viktigaste humanitära aktörerna.

Sida ska utöka arbetet med att förebygga naturkatastrofer och begränsa deras skadeverkningar. Det huvudsakliga ansvaret för detta åvilar regionanslagen, men beredskap måste även finnas inom det humanitära anslaget.

Insatser till följd av interna eller asymmetriska konflikter kommer att öka. Detta medför utmaningar för Sida både vad gäller att kvalitetssäkra biståndet i svåra miljöer och i arbetet med att främja efterlevnaden av och utveckla internationell humanitär rätt. Sida kommer i sådana situationer också att öka stödet till konfliktrelaterad verksamhet.

Sida har på regeringens uppdrag föreslagit flexibla arbetsformer för att i anslutning till väpnade konflikter snabbt kunna komplettera eventuellt pågående humanitärt engagemang och utvecklingssamarbete med direkta insatser för återuppbyggnad och konflikthantering. Insatshanteringen situationsanpassas i enlighet med OECD-DACs ”Principles on Good International Engagement in Fragile States” och baseras på konfliktanalys, scenario och riskbedömning. Dessa insatser sker ofta i svåra miljöer varför risktagandet med nödvändighet ökar.

Motiveringar till äskande

Sida ser ett fortsatt behov av ett omfattande svenskt humanitärt bistånd.

De klimatrelaterade naturkatastroferna ökar både till antal och omfattning. Detta medför ett behov av såväl ökade humanitära insatser som intensifierade ansträngningar att minska risk och sårbarhet.

De humanitära insatserna till följd av utdragna väpnade konflikter kommer även fortsättningsvis att dominera. Även när konflikterna avklingat fortsätter de humanitära behoven att vara stora, vilket exemplet norra Uganda tydligt visar.

Sida ser vidare ett växande behov att kunna finansiera insatser som kompletterar humanitärt engagemang eller möter oförutsedda möjligheter i postkonfliktsituationer. Exempel på områden som berörs är miljö och säkerhet, FN:s resolution 1325 om kvinnors deltagande i fredsprocesser samt säkerhetssystemreformer och demilitariseringsprocesser. För att inte minska utrymmet för Sveriges humanitära engagemang förutsätter en ökad ambitionsnivå inom den konfliktrelaterade verksamheten att anslagsposten tillförs additionella medel.

Sida föreslår en ökning av anslagsposten med 150 miljoner kronor för 2009 och lika mycket för 2010 och för 2011.

2.9 Krediter för miljö och klimat

Tabell 3.9 Anslagspost Krediter för miljö och klimat tkr not 1

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	5 000	215 000	300 000	400 000	450 000
Förändring		210 000	85 000	100 000	50 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	0%	1%	2%	2%	2%
Utfall/Prognos	-146 221	215 150	300 000	400 000	450 000

not 1 Tidigare benämning U-krediter

Analys och framtida perspektiv

Behovet av kapital för investeringar är mycket stort i utvecklingsländerna. Biståndssubventionerade krediter behövs när marknadsfinansiering inte är tillgänglig eller bedöms olämplig. Under kommande år förväntas en ökad efterfråga på krediter eftersom ett växande antal länder har nått den beslutspunkt inom HIPC-initiativet när skuldtjänsten börjar skrivas ner. För dessa länder gäller att det åter är möjligt att uppta lån till förmånliga villkor (motsvarande IDA-villkor med en förmånlighet om 80%), och börja möta det uppdämda behov av investeringar som uppstått.

Den översyn av kreditfinansierat bistånd som UD låtit genomföra under 2006², och förväntas besluta om under 2008, kommer att leda till förändringar som påverkar förutsättningarna för Sidas kreditgivning. Utredningens specifika förslag är nedläggning av det existerande systemet för både u-krediter och biståndskrediter och skapandet av ett nytt, obundet och flexibelt kredit- och garantiinstrument. Det nya systemet med det som benämns Utvecklingskrediter skall så långt det är möjligt och lämpligt utställas i lokal valuta, och enligt direktiven skall utvecklingskrediter inte huvudsakligen vara ett instrument för medelinkomstländer.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Sida har på uppdrag av regeringen analyserat förslagen i kredit-utredningen och har tillställt regeringen en skrivelse i slutet av 2007. Sida föreslår i denna skrivelse att krediter och garantier används som en av Sidas bistandsformer i svenska samarbetsländer och i de koncentrationssektorer som beslutas i respektive strategi. Möjlig användning av bistandsformen bör analyseras och bedömas i respektive strategi. Finansieringen av kreditprojekt bör i dessa fall belasta respektive regionpost. Sida föreslår därutöver att regeringen överväger att inrätta en särskild kreditram på separat anslag för finansiering av projekt inom klimat- och miljöområdet för en bred grupp av länder. Sida bedömer att detta är ett område där svenskt näringsliv står starkt i internationell jämförelse. En svensk subventionerad finansiering skulle möta de ökade behov av investeringar av miljömässigt hållbar teknologi som troligen kommer att efterfrågas i allt högre utsträckning.

Sida utvecklar kredit- och garantiinstrumenten i syfte att finna hållbara finansieringsformer med utnyttjande av ländernas egna kapitalmarknader och därmed minska samarbetsländernas valutaexponering. Anslaget avses även att utnyttjas för kapacitetsuppbyggnad på lokala kapitalmarknader i större utsträckning än tidigare, i samband med finansiering av investeringar.

Avbindningen av kreditbiståndet innebär att Sida fått en aktivare roll i identifiering och utformning av kreditfinansierade projekt. Detta bidrar till att Sida i större utsträckning än tidigare kan medverka till att viktiga aspekter tas hänsyn till i projekten, exempelvis ökad fattigdomsfokus och jämställdhetsaspekter.

Motiveringar till äskande

Många stora infrastrukturprojekt har förberetts för kreditfinansiering under de senaste åren och beredningarna börjar nu komma in slutfasen. Trots detta förväntas anslagsbelastningen för 2008 inom nuvarande system i stort sett ligga i nivå med föregående år, 150 miljoner kronor.

² Att ta itu med fattigdomen – Krediter och Garantiers nya roll i det svenska bilaterala biståndet, betänkande av Kredit och Garantiutredningen, Claes Lindahl, oktober 2006

Sida föreslår att den särskilda kreditramen för investeringar i miljö- och klimatrelaterade insatser i ett första steg uppgår till 300 miljoner kronor för 2009. För 2010 och 2011 föreslås en volym om 400 respektive 450 miljoner kronor.

2.10 Enskilda organisationer

Tabell 3.10 Anslagspost Enskilda organisationer, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regeringsbrev/förslag	1 295 000	1 245 000	1 295 000	1 345 000	1 395 000
Förändring		-50 000	50 000	50 000	50 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	8%	8%	8%	8%	8%
Utfall/Prognos	1 302 347	1 297 253	1 295 000	1 345 000	1 395 000

Analys och framtida perspektiv

Det civila samhället har en viktig roll att spela inom utvecklingssamarbetet och inte minst i ljuset av ökat budget- och sektorstöd i samarbetsländer, där enskilda organisationer har en viktig ”watch dog” funktion att fylla men även som dialogpart till staten.

Målsättningen för Sida är bl.a. att stärka det lokala civila samhällets kapacitet att verka och vara aktiva för sin egen skull, men även att delta som aktiva, demokratiska aktörer i nationella utvecklingsprocesser. Demokratin har en institutionell, en kulturell och en substantiell dimension. Det civila samhället kan spela en betydelsefull roll för alla dessa dimensioner menar Sida. Det gäller såväl om och hur demokrati i ett land införs och utvecklas.

Samtidigt som intresset ökar att inom ramen för samarbetsstrategierna nå ett mer strategiskt sätt stödja civila samhällets organisationer så ställs också krav på ökad samordning. Tillsammans med andra givare tittar Sida på en gemensam modell för enhetlig och effektiv finansiering för utveckling av civila samhället.

Landfokuseringen kommer med största sannolikhet att påverka efterfrågan på medel från anslaget. I länder där Sverige fasar ut och där stöd kanaliseras via svenska organisationer inom ramen för samarbetsstrategierna kommer berörda organisationer med största sannolikhet att försöka få fortsatt stöd för dessa insatser via EO-anslaget.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Sidas roll är att stödja organisationerna att kvalitetssäkra sin verksamhet på så väl policy- som metodnivå, att säkerställa att organisationerna har en tillfredställande kontroll över medlens användning och att resultat uppnås. Sida ser ett ökat behov att lägga ned allt mer resurser och fokus på uppföljning och kontroll av organisationernas samarbete och verksamhet. Under året gjorda erfarenheter visar att avtalsefterlevnaden vad gäller kontroll och uppföljning riskerar att avta i genomförande led och att ökade ansträngningar behövs inom området. Insatser för kompetensökning av enskilda organisationer sker inom ramen för den idé- och utbildningsverksamhet med fokus på det civila samhället som äger rum vid Sida Civil Society Center.

För att bättre stödja de övergripande målsättningarna för utvecklingssamarbetet har arbetet med att ta fram nya anvisningar för anslaget avslutats där de fattigas perspektiv varit centralt. Fokus ligger kommande period på implementering och förankring av dessa med tydligt fokus på resultatorientering.

I och med införandet av det nya ramsystemet finns möjligheten för nya organisationer att få s.k. ramstatus. Detta kan komma att innebära ytterligare utvidgning av kretsen ramorganisationer.

Genom stöd till och samarbete med internationella aktörer i det civila samhället vill Sida även bidra till erfarenhetsutbyte på det internationella planet.

Motiveringar till äskande

Det civila samhället har en viktig roll att spela inom utvecklingssamarbetet och inte minst i ljuset av ökat budget- och sektorstöd där man har en viktig ”watch dog” funktion. Insatser som genomförs av de svenska organisationerna i samverkan med deras lokala partners handlar i huvudsak om insatser som rör demokratiutveckling och mänskliga rättigheter.

Mot bakgrund av att en större andel av anslaget medel under ett antal år kommer att riktas mot särskilda insatser som rör uppföljning och kontroll finns skäl att öka anslagsposten. Sida räknar också med att antalet ramorganisationer kommer att öka. Vissa av dessa aktörer kan komma från en ny krets som hittills inte har belastat EO-anslaget. För 2009 föreslås därför anslagsposten öka med 50 miljoner kronor. Samma ökning föreslås för 2010 och för 2011.

2.11 Information

Tabell 3.11 Anslagspost Information, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	49 000	35 000	40 000	45 000	50 000
Förändring		-14 000	5 000	5 000	5 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	0.3%	0.2%	0.2%	0.3%	0.3%
Utfall/Prognos	37 876	36 470	40 000	45 000	50 000

Analys och framtida perspektiv

Anslaget har minskat under både år 2007 och 2008 vilket har krävt en noggrann genomgång av samtliga aktiviteter och program för att prioriteringar ska kunna göras enligt de nya förutsättningarna. De undersökningar som Sida under 2007 låtit göra om svenskarnas inställning till utvecklingsfrågor visar att biståndsviljan är stabil. Svenskarna har dock, liksom tidigare, en överdrivet mörk bild av levnadsförhållandena i fattiga länder.

Under 2009 ska en strategi för verksamheten utarbetas. Förändringarna i det svenska utvecklingssamarbetet ställer krav på en ökad informationsverksamhet. Biståndet utvecklas vad gäller mål, innehåll och metoder enligt den sk Parisdeklarationen och det krävs förståelse för dessa förändringar bland samarbetspartners, media samt en intresserad allmänhet. Att kommunicera resultat och effekter kommer att vara fortsatt centralt.

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

För att möta ett behov av ökad information och kommunikation krävs olika sorters insatser som seminarier, mötesplatser samt deltagande i andra arrangörers evenemang runt om i landet. Sida Development Area är en av profilsatsningarna, där nyckelaktörer från bl a näringsliv, forskning, myndigheter m fl möts för att diskutera utvecklingsfrågor och utbyta erfarenheter.

Ett nära samarbete med fältorganisationen inom Sida liksom med UD är en förutsättning för bra kommunikation.

Kontinuerliga utvärderingar skall vara en naturlig del i att vidareutveckla arbetet och tjäna som utgångspunkt för kommunikation och uppnådda resultat.

Motiveringar till äskande

Informations- och kommunikationsverksamheten ska bidra till att öka intresset för och kunskapen om det svenska utvecklingssamarbetet.

Resultaten i biståndet ska särskilt lyftas fram. Regeringens nyformulerade biståndspolitik och förnyelsen av PGU, och de förändringar som detta medför, ökar kommunikationsbehoven.

För att informera om den nya politikens inriktningen och dess resultat för män, kvinnor och barn som lever i fattigdom måste satsningar kunna göras för att lyfta fram resultat och tillgängliggöra dessa, såväl i Sverige som på plats i samarbetsländerna.

Sida föreslår därför att anslagsposten ökar med 5 miljoner kronor årligen 2009-2011.

3. Reformsamarbete i Östeuropa (PO 49)

Tabell 3.12 Anslagspost Reformsamarbete i Östeuropa, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regeringsbrev/förslag		1 118 000	1 193 000	1 268 000	1 318 000
Förändring		1 118 000	75 000	75 000	50 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition		7%	7%	7%	7%
Utfall/Prognos		1 118 000	1 193 000	1 268 000	1 318 000

Analys och framtida perspektiv

Det nya politikområdet avser nio länder dit biståndet fokuseras i EUs grannskap i Östeuropa inkl Västra Balkan och Turkiet (Se tabell nedan). Därutöver omfattas fyra länder – Armenien, Azerbajdzjan, Kroatien och Montenegro -i vilka biståndet fasas ut. Under detta anslag ingår även medel som avsätts för Vitryssland. Flertalet av länderna är i en omvandlingsprocess med sikte på att konsolidera demokratin och att reformera samhällets institutioner och ekonomier. I dessa strävanden har EU fått en allt mer central betydelse för ländernas utvecklingspolitik. EU-närmandet är den viktigaste drivkraften för förändring och reformer. Länderna i regionen har haft en stadig ekonomisk tillväxt under flera år men fattigdomen är på många håll ännu utbredd liksom sysselsättningsproblemen bl a förorsakade av omstruktureringen i ekonomierna. Reformprocessen är ojämn. Med undantag för Vitryssland görs framsteg i flertalet länder men i varierande grad. Länderna som aspirerar på EU-medlemskap är i skilda faser i närmandeprocessen – från Kroatien och Turkiet som inlett medlemskapsförhandlingar till Ukraina, Georgien och Moldavien som närmast eftersträvar EUs erkännande att länderna har ett medlemskapsperspektiv. Kosovofrågan är av stor betydelse för utvecklingen på Västra Balkan.

Landindikatorer

Länder	BNI/capita 2006	HDI 177 länder	Ekonomisk reformindex	EU-närmande
Albanien	2960	73	2,9	Potentiellt kandidatland. SA-avtal
Bosnien	2980	62	2,6	Potentiellt kandidatland. Ej SA-avtal
Georgien	1560	97	3	EU ej erkänt medlemskapsperspektiv
Kosovo	u.s	u.s	u.s	Status oklar
Makedonien	3060	66	3,1	Kandidatland. Ej inlett förhandling
Moldavien	1100	114	2,9	EU ej erkänt medlemskapsperspektiv
Serbien	3910	u.s	2,7	Potentiellt kandidatland. Ej SA-avtal
Turkiet	5400	92	u.s	Kandidatland. Inlett förhandling
Ukraina	1950	77	2,9	EU ej erkänt medlemskapsperspektiv

1) Sammanvägd index för EBRDs 9 transitionsindikatorer 2006 avs privatisering och omstrukturering inom företag, regelverk för marknad och handel och reformer inom dels finansiella sektorn dels infrastruktur. Skala 1 till 4+ där 1 motsvara ingen eller liten förändring från strikt centralplanerat system och 4+ motsvarar standard för utvecklad marknadsekonomi

Verksamhetens inriktning och Sidas roll

Målet för Reformsamarbete i Östeuropa är stärkt demokrati, rättvis och hållbar utveckling samt närmande till Europeiska Unionen och dess värdegrunder. Det svenska stödet via Sida inriktas på att stödja länderna i det förändringsarbete som erfordras för att de skall uppfylla EUs medlemskriterier och handlingsplaner. Sida eftersträvar en nära samordning av det svenska stödet med EUs nya finansieringsinstrument ENPI för EUs östra grannländer Ukraina, Georgien, Moldavien och Vitryssland samt IPA för länderna på Västra Balkan och Turkiet dvs EUs kandidat- och potentiella kandidatländer. Dessa program skall främja partnerländernas genomförande av med EU överenskomna handlingsplaner. I denna samverkan kan Sverige bl a verka för frågor som rör ägarskap, harmonisering och biståndseffektivitet samt de av regeringen prioriterade tematiska frågorna. Sida medverkar också aktivt tillsammans med UD, i Bryssel och i fält, i en dialog med Kommissionen om inriktning, metoder och resultatfrågor i fråga om stödet till EU-närmande.

Insatser görs för att stärka god samhällsstyrning och offentliga institutioner, den privata sektorn och det civila samhället. Viktiga områden är också ekonomiskt samarbete, sociala frågor och miljö och energi. I samtliga länder görs särskilda insatser på jämställdhetsområdet. I Vitryssland ges stöd till utvidgade kontakter med vitryska parter som förberedelse för en framtida demokratisk utveckling.

Relativt få givare är aktiva i regionen. Trots en begränsad biståndsvolym får Sverige och Sida därför ofta en viktig och ledande roll i dialog och biståndssamordning. Det gäller t ex, Bosnien-Herzegovina, Moldavien, Kosovo, Serbien, Ukraina och Vitryssland.

Ett särskilt samarbete har utvecklats med Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och Världsbanken på miljö- och energiområdet.

Motiveringar till äskande

Regionen är i ett viktigt utvecklingsskede där det gäller att säkra övergången från konflikt och centralstyrning till långsiktig demokratisk utveckling och EU-närmande.

Gällande samarbetsstrategier sätter sammantaget en ambitiös målsättning i form av ökade volymer för det svenska biståndet. Utnyttjandegraden har under flera år varit mycket hög. Ökande volymer kan användas för angelägna ändamål.

Ökningar förutses i enlighet med gällande strategier för Georgien, Moldavien, Ukraina och Vitryssland. Regeringen har därtill angett att Sverige bör vara beredd till omfattande insatser i Kosovo. För Västra Balkan i övrigt förutses en i stort sett bibehållen verksamhetsvolym. Utfasningen i Kroatien avslutas helt 2009.

Det nära samarbetet med EBRD och Världsbanken angående miljö- och energiinvesteringar har utvecklats positivt och kräver additionell finansiering om det ska kunna utvecklas.

Anslaget föreslås öka med 75 miljoner kronor till 1193 miljoner kronor 2009. För 2010 och 2011 föreslås ökningar om 75 respektive 50 miljoner kronor.

4. Samarbete inom Östersjöregionen (utgiftsområde 5)

Tabell 3.13 Anslagspost Samarbete inom Östersjöregionen, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	18 168	101 168	73 168	74 168	75 168
Förändring	0	83 000	-28 000	1 000	1 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	0	0	0	0	0
Utfall/Prognos	17 879	103 974	73 168	74 168	75 168

Sidas Östersjöenhet

Tabell 3.13.1 Anslagspost Sidas Östersjöenhet, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	18 168	24 168	28 168	29 168	30 168
Förändring		6 000	4 000	1 000	1 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition					
Utfall/Prognos	17 879	26 974	28 168	29 168	30 168

Östersjöenheten, som etablerades 2005, har som mål att främja svenska aktörers samarbete i Östersjöregionen. Samarbetet har inriktats främst på de nya medlemsländerna men har under 2008 utvidgats till att även gälla Ryssland. Verksamheten har växt snabbt och under 2007 har 116 insatser beslutats med utnyttjande av hela anslaget på drygt 18 milj kr. Enheten har fr o m 2007 även uppdraget att tillsammans med Nutek och Sveriges Kommuner och Landsting utveckla kunnande om EUs program för territoriellt samarbete i Östersjöregionen. Såsom regeringen anför i budgetpropositionen har verksamheten bidragit att utveckla relationer på prioriterade områden och den ökade efterfrågan har visat att enheten har en klar uppgift att fylla. Med EU-samarbetets allt starkare roll i regionen behöver kunskapen hos svenska aktörer kring effektiva samverkans- och finansieringsmöjligheter utvecklas. Behoven av Östersjöenhetens insatser bedöms öka inför ordförandeskapet 2009 bl a i ljuset av Sveriges ambitioner att verka för en EU-strategi för Östersjöregionen. Sida föreslår därför en ökning av enhetens resurser med 4 miljoner kronor för 2009.

Grannlandssamarbete med Ryssland

Tabell 3.13.2 Anslagspost Samarbete inom miljöområdet, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag		67 000	35 000	35 000	35 000
Förändring		67 000	-32 000	0	0
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition					
Utfall/Prognos	0	67 000	35 000	35 000	35 000

Tabell 3.13.3 Anslagspost Samarbete inom området mänskliga rättigheter, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag		10 000	10 000	10 000	10 000
Förändring		10 000	0	0	0
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition					
Utfall/Prognos	0	10 000	10 000	10 000	10 000

Verksamheten inriktas på miljösamarbete inom Östersjön samt stöd till mindre insatser för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter i Ryssland, främst avseende mänskliga rättigheter i Norra Kaukasus. Medelsbehovet beräknas till 45 milj kr för 2009 och samma belopp för 2010 och för 2011.

5. Sidas förvaltning

5.1 Förvaltningsresurser

Tabell 3.14 Anslagspost Förvaltning, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräkning	2010 Beräkning	2011 Beräkning
Anslag enligt regleringsbrev/förslag	615 713	881 945	915 000	930 000	945 000
Förändring not 1		266 232	33 055	15 000	15 000
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition					
Utfall/Prognos not 2, not 3	620 723	928 529	915 000	930 000	945 000

not 1 From 2008 ingår kostnader för SAKfinansierade tjänster

not 2 Utfall 2007 innefattar ett utnyttjande av ingående anslagssparande från år 2006

not 3 Prognosen för 2008 innefattar fullt utnyttjande av såväl anslagssparande som anslagskredit

5.2 Sidas förslag till förvaltningsresurser 2009

Sida föreslår ovan en utökning av volymen för utvecklingssamarbetet för 2009 om 1073 miljoner kronor. Förslaget innebär en satsning på prioriterade områden där vi ser tydliga behov och möjligheter till resultat.

Afrika ges en tydlig ökning liksom det nya politikområdet för Reformsamarbete i Östeuropa. Vidare föreslås större satsningar på Humanitärt bistånd och konfliktrelaterad verksamhet och Globala utvecklingsinsatser. Ett nytt kreditinstrument föreslås. Samtidigt avser Sida göra en kraftsamling kring resultat, kvalitet och kontroll i verksamheten och en fortsatt ökning av fältnärvaron ses som nödvändig.

Prioriteringarna för utvecklingssamarbetet 2009 utgör sammantaget en tydlig ambitionshöjning. Arbetet innebär omfattande förändringar som syftar till en effektivare och mer resultatorienterad verksamhet samtidigt som det svenska utvecklingssamarbetet ges en mer långsiktig och förutsägbär karaktär. Detta skapar tydlighet kring det svenska biståndet och ger kraft åt ökad samordning, effektivitet och kvalitet i verksamheten.

Den utökade verksamheten och de ökade ambitionerna måste också innebära resursmässiga konsekvenser för Sidas förvaltningsresurser. I sin verksamhetsplanering arbetar Sida med omprioriteringar och omfördelning av resurser för att möta nya krav och prioriteringar, men därutöver krävs ytterligare resurstillskott. Mot bakgrund av förslaget till ökning av biståndsanslaget och ambitionshöjningar föreslår Sida en förstärkning av förvaltningsresurserna med *33 miljoner kronor 2009*. En sådan ökning motsvarar 3,7% av nuvarande förvaltningsresurser vilket kan jämföras med den föreslagna voymökningen i biståndsverksamheten som motsvarar 6,9%. För 2010 och 2011 föreslås ökningarna om 15 miljoner kronor vardera.

Prioriteringar 2009

Den föreslagna anslagsökningen ligger i linje med de förändrade verksamhetsförutsättningarna och myndighetens höjda ambitionsnivåer. Sida vill framhålla följande områden där strategiska förstärkningar inom förvaltningen är nödvändiga.

Förändringarna i utvecklingssamarbetet innebär en särskild prioritering av *fältverksamheten*. Sida behöver stärka sin fältnärvaro, framför allt i prioriterade länder i landkategorier 2 och 4 där närvaron hittills har varit svag och där verksamheten är särskilt resurskrävande. Allokering av resurser till prioriterad fältverksamhet kommer till viss del och på sikt att kunna genomföras genom de resurser som frigörs som en följd av landfokuseringen. Endast ett fåtal tjänster kommer dock att frigöras under 2009. Mot bakgrund av detta är Sidas bedömning att en snabb utökning av fältnärvaron i prioriterade länder inte enbart kan göras med interna omfördelningar utan kräver ytterligare resurser. Sida föreslår därför ett resurstillskott om 20 miljoner kronor för att under 2009 öka närvaron i landkategorierna 2 och 4. Sida ser ett behov av ökad närvaro i Liberia, Sudan, Demokratiska Republiken Kongo, Burma, Afghanistan och regionalt MENA (Amman).

Regeringen har påtalat vikten av högre effektivitet och kvalitet i biståndet. Vidare pekar revisionsrapporter på ett ökat behov av systematisk kvalitetssäkring och en förbättrad intern kontroll. Sida avser att med kraft verka för att myndighetens resultatkultur, effektivitet och kvalitet utvecklas på såväl huvudkontoret som ute i fält. Detta är dels kopplat till förbättringsarbetet kring ökat resultatfokus och till den nya organisationen, dels en fråga som kräver ökad kapacitet inom vissa centrala kontrollfunktioner.

I ljuset av detta har Sida identifierat ett antal utvecklingsområden avseende ökat resultatfokus, effektivitet och kontroll som är särskilt prioriterade under 2009 och för vilka en resursökning om 6 miljoner kronor föreslås.

Resultatstyrningen behöver förbättras och utvecklas. En särskild satsning görs nu men utökade resurser krävs för att säkerställa att detta får ett tydligt genomslag i all vår verksamhet. Förbättrade och utvecklade former för *intern kontroll* är nödvändiga för att kvalitetssäkra vår verksamhet. Detta innebär dels hemmamyndigheten, dels fältet där en särskild satsning behövs i form av fler *fältcontrollers*. Även om tyngdpunkten i kvalitetssäkringsarbetet bör ligga på en förbättrad förebyggande verksamhet ser Sida också ett behov av att stärka *internrevisionens* granskande funktion.

Kapaciteten vid Sidas *Östersjöenhet* behöver förstärkas under 2009 i ljuset av att verksamheten utvidgats till att omfatta även Rysslandsamarbetet, det nya uppdraget om EU:s regionala program och de ökade anspråk som förutses ställas på enheten till följd av regeringens prioritering av samarbetet inom Östersjöregionen. Sida föreslår att förvaltningsanslaget tillförs 3 miljoner kronor (icke-ODA) för att möta detta behov.

Det kommande *svenska EU-ordförandeskapet 2009* kommer att kräva särskilda satsningar. Både hemmamyndigheten och fältorganisationen berörs av detta med avsevärda arbetsökningar, såväl i form av förberedelser inför ordförandeskapet som samordning och rapportering under genomförandet. Sida bedömer därför att en tillfällig resursförstärkning om 4 miljoner kronor krävs för att täcka detta behov och för att säkerställa att Sida förmår stödja genomförandet på ett adekvat sätt.

Sida står inför omfattande *förändringar i organisation och arbetssätt*. Den organisationsöversyn som avslutas under 2008 ger en möjlighet att ta ett

helhetsgrepp på organisationen i syfte att anpassa denna till en föränderlig omvärld och nya utmaningar. Målet är att skapa en effektiv organisation som är mer enhetlig och som tätare knyter samman fältet med hemmamyndigheten, och ett arbetssätt som tydligare orienterar oss i riktning mot resultat för fattiga människor. Dessa förändringar kommer att kräva tid för att få fullt genomslag i vår verksamhet.

I syfte att åstadkomma detta krävs investeringar för att modernisera ekonomi- och dokumentsystem och för en effektiv kommunikation med fältorganisationen.

Den merkostnad som ovan nämnda prioriteringar utgör för verksamheten kommer så långt möjligt att finansieras med interna omfördelningar och genom att vi effektiviserar vårt arbete. Tillskott av ytterligare resurser är dock nödvändigt för 2009 liksom en ökning av Sidas låneram för att möjliggöra investeringar. Sida förutsätter vidare att myndigheten till skillnad från innevarande år kompenseras för ökade kostnader i form av pris- och lönekostnadsomräkning.

Sidas åtgärder för ökad effektivitet

Sida har de senaste åren arbetat systematiskt för att kunna hantera ett ökat verksamhetsuppdrag utan motsvarande ökning av förvaltningsresurserna.

Fältorganisationen har fått ett utökat ansvar för utvecklingssamarbetet och har därför successivt förstärkts. Genomförandet av Parisagendan är en omfattande uppgift som kräver betydande kapacitet och närvaro i fält. Controllerfunktionen i fält har också stärkts. Sida har beslutat att under 2008 öka såväl antalet utsända handläggare som nationella programhandläggare.

Ett flertal översynsprojekt har avslutats. En IT-översyn och administrativ översyn har utmynnat i förslag till förenklingar av centrala administrativa funktioner på myndigheten. Dessa rör bland annat rekrytering- och upphandlingssförfarande, uppföljning- och prognosrutiner och förenklingar inom IT-användning. Resultatstyrningsprojektet som inleddes 2006 och som syftade till att bättre styra mot resultat i biståndet har avslutats 2007.

Sida har under de senaste åren genomfört förändringar av verksamhetens inriktning och former för att öka effektiviteten. Detta har bl a lett till färre antal insatser, ökad insatsstorlek och längre avtalstider. Under perioden 2004-2007 kan således följande förändringar noteras:

- en minskning av antalet insatser med 12 procent
- en ökning av den genomsnittliga insatsstorleken med 41 procent
- en ökning av den genomsnittliga avtalstiden med 16 procent

Under denna period ökade Sidas utbetalningar på biståndsanslaget med 24 procent, från 12 351 miljoner kronor (2004) till 15 360 miljoner kronor (2007).

Sidas förvaltningsresurser har under de senaste åren utvecklats enligt följande:

Tabell 5 Relationen mellan biståndsanslag och förvaltningsresurser, mnkr

	utfall 2006	utfall 2007	anslag 2008	förslag 2009
Sida förvaltning 8:2 a)	620	621	882	915
avgår förvaltning Östersjöenheten	-12	-14	-15	-18
tillkommer sakram not 1	280	290		
Summa förvaltning	888	897	867	897
Biståndsanslag 8:1	15 742	15 358	14 497	15 495
Ramanslag 49:1 (Reformsarb i Östeuropa)			1 118	1 193
avgår sakram not 1	-280	-290		
Summa bistånd	15 462	15 068	15 615	16 688
Andel förvaltning av biståndsanslag i procent	5,74%	5,95%	5,55%	5,38%

not 1 Ingår 2008 i förvaltningsram

Som framgår av tabellen ovan minskar förvaltningsanslagets andel av Sidas samlade biståndsanslag enligt förslaget.

Sammanfattningsvis arbetar Sida systematiskt med att utveckla verksamhet och arbetsformer i riktning mot ett bättre resursutnyttjande. Inför 2009 ses dock en höjning av förvaltningsanslaget som nödvändig för att möjliggöra en snabb ökning av fältnärvaron i prioriterade länder samtidigt som en kraftfull satsning görs på resultat, effektivitet och kvalitet i verksamheten.

6 Övrigt

6.1 Låneram för anläggningstillgångar

Tabell 6: Investeringar och lån i Riksgäldskontoret, tkr

	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräkning 2010	Beräkning 2011
Ingående balans, lån i Riksgäldskontoret	82 455	79 422	78 732	80 581
Integration UD&RK not 1	0	0	0	0
Beräknad nyupplåning	27 210	32 000	32 000	32 000
varav för investering i immateriella anläggningstillgångar	7 800	13 200	12 200	5 200
Beräknad amortering	30 243	32 690	30 151	28 238
Utgående balans, lån i Riksgäldskontoret	79 422	78 732	80 581	84 343
Beslutad/föreslagen låneram	100 000	110 000	110 000	110 000
Beräknad ränteutgift (inklusive avgift)	3 767	3 630	3 743	3 236
Ränteantagande för nyupplåning (%)	5%	5%	5%	5%
Finansiering av amorteringar mm., anslag 8:2.	34 010	36 320	33 894	31 474

not 1 I samband med avveckling av UM kommer Sida att överta anläggningstillgångar till restvärde. Belopp är ännu inte fastställt.

Sida kommer att införa e-fakturering under 2008. Ett nytt ekonomisystem liksom ett nytt dokumenthanteringssystem planeras införskaffas under 2009. I syfte att tätare knyta samman fältet och hemmaorganisationen bör videokonferensmöjligheterna utökas.

Sida föreslår därför en låneram på 110 miljoner kronor.

6.2 Kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret

Sida föreslår en kredit på räntekontot uppgående till 28 miljoner kronor.

6.3 Anslagssparande och kredit

Anslagssparande biståndsanslaget

Sida har i en skrivelse till regeringen den 4 februari 2008 begärt att få disponera 471 miljoner kronor av anslagsbehållning 2007.

Tabell 7: Utgiftsbegränsningar och anslagssparande, tkr

Ar	IB Anslagssparande 2008	Användning 2008	Användning 2009
7 8:1 Biståndsverksamhet	817 471	471 129	

Kredit förvaltningsanslag

Sidas verksamhet genomförs bl a genom närvaro i ett 50-tal länder. Sida har ett stort behov av flexibilitet och handlingsutrymme som en följd av de många olika faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen. Sida har därför ett permanent behov av en anslagskredit, Anslagskrediten kommer 2009 främst att behöva nyttjas för extraordinära kostnader i samband med omlokalisering till Gotland samt organisationsöversyn.

6.4 Avgiftsbelagd verksamhet

Verksamheten vid Civil Society Center i Härnösand samt internationell rekrytering och kompetensutveckling får delfinansieras med avgifter. Sida disponerar inkomsterna från Civil Society Center och internationell rekrytering och kompetensutveckling.

6.5 Bemyndigande ekonomiska förpliktelser

Regeringen lämnar varje år ett bemyndigande till Sida att iklåda staten ekonomiska förpliktelser. Utgifter som avtalas för kommande år med stöd av bemyndigandet kommer att finansieras med anslag som regeringen tilldelar Sida för respektive år.

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.1 Humanitära insatser, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	376 780	497 723	850 000		
Nya åtaganden	770 943	778 319	600 000		
Infriade åtaganden	-650 000	-426 042	-650 000	-650 000	-150 000
Utestående åtaganden vid årets slut	497 723	850 000	800 000		
Bemyndiganderam	850 000	850 000	800 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.2 Information, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	3 100	7 487	10 000		
Nya åtaganden	19 387	9 800	10 000		
Infriade åtaganden	-15 000	-7 287	-10 000	-10 000	0
Utestående åtaganden vid årets slut	7 487	10 000	10 000		
Bemyndiganderam	50 000	10 000	10 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.3 Globala utvecklingsinsatser, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	1 892 426	1 679 240	2 900 000		
Nya åtaganden	1 005 258	2 383 901	2 000 000		
Infriade åtaganden	-1 218 444	-1 163 141	-2 000 000	-2 000 000	-900 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 679 240	2 900 000	2 900 000		
Bemyndiganderam	2 800 000	2 900 000	2 900 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.5 Enskilda organisationer, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	2 079 604	878 253	2 920 000		
Nya åtaganden	108 649	2 759 417	1 430 000		
Infriade åtaganden	-1 310 000	-717 670	-1 350 000	-1 350 000	-1 650 000
Utestående åtaganden vid årets slut	878 253	2 920 000	3 000 000		
Bemyndiganderam	3 500 000	2 920 000	3 000 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.6 Asien, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	3 644 187	2 825 563	4 058 000		
Nya åtaganden	744 636	2 918 138	1 500 000		
Infriade åtaganden	-1 563 260	-1 685 701	-1 558 000	-1 500 000	-2 500 000
Utestående åtaganden vid årets slut	2 825 563	4 058 000	4 000 000		
Bemyndiganderam	4 264 000	4 058 000	4 000 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.7 Latinamerika, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	1 252 638	872 648	1 500 000		
Nya åtaganden	281 560	1 258 778	500 000		
Infriade åtaganden	-661 550	-631 426	-700 000	-500 000	-800 000
Utestående åtaganden vid årets slut	872 648	1 500 000	1 300 000		
Bemyndiganderam	2 400 000	1 500 000	1 300 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.9 Afrika, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	6 482 357	5 303 088	8 500 000		
Nya åtaganden	2 041 432	6 667 288	4 500 000		
Infriade åtaganden	-3 220 701	-3 470 376	-4 000 000	-3 800 000	-5 200 000
Utestående åtaganden vid årets slut	5 303 088	8 500 000	9 000 000		
Bemyndiganderam	8 454 387	8 500 000	9 000 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.6 Mellanöstern och Nordafrika, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	0	186 871	980 000		
Nya åtaganden	638 150	913 696	700 000		
Infriade åtaganden	-451 279	-120 567	-680 000	-480 000	-520 000
Utestående åtaganden vid årets slut	186 871	980 000	1 000 000		
Bemyndiganderam	1 036 000	980 000	1 000 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.26.1 ODA-länder, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	1 647 541	1 685 399	238 000		
Nya åtaganden	1 069 521	128 807	0		
Infriade åtaganden	-1 031 663	-1 576 206	-110 000	-75 000	-53 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 685 399	238 000	128 000		
Bemyndiganderam	2 205 613	238 000	130 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.26.2 icke ODA-länder, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	511 154	125 832	10 000		
Nya åtaganden	50 363	10 000	0		
Infriade åtaganden	-435 685	-125 832	-10 000	0	0
Utestående åtaganden vid årets slut	125 832	10 000	0		
Bemyndiganderam	440 000	142 000	0		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.32 Forskning, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	1 148 455	1 395 367	1 600 000		
Nya åtaganden	950 912	1 005 545	1 000 000		
Infriade åtaganden	-704 000	-800 912	-900 000	-900 000	-800 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 395 367	1 600 000	1 700 000		
Bemyndiganderam	1 500 000	1 600 000	1 700 000		

Bemyndiganderam TOTALT anslag 8:1 Sida, tkr

Ar	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	19 171 331	15 619 129	24 065 999	0	0
Nya åtaganden	7 744 469	19 322 189	13 740 000	0	0
Infriade åtaganden	-11 296 671	-10 875 318	-12 468 000	-11 965 000	-13 372 999
Utestående åtaganden vid årets slut	15 619 129	24 065 999	25 337 999	0	0
Bemyndiganderam	28 000 000	24 198 000	25 340 000		

Bemyndiganderam anslagspost 8:1.33 Krediter för miljö och klimat, tkr

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden	133 089	161 658	500 000		
Nya åtaganden	63 658	488 500	1 500 000		
Infriade åtaganden	-35 089	-150 158	-500 000	-700 000	-800 000
Utestående åtaganden vid årets slut	161 658	500 000	1 500 000		
Bemyndiganderam	500 000	500 000	1 500 000		

Tidigare benämning U-krediter

Bemyndiganderam anslagspost 5:11.1.3 MR

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden		0	16 000		
Nya åtaganden		16 000	14 000		
Infriade åtaganden			-10 000	-10 000	-10 000
Utestående åtaganden vid årets slut		16 000	20 000		
Bemyndiganderam		16 000	25 000		

Bemyndiganderam anslagspost 49.1.6 Reformsamarbete i Östeuropa

År	2007 Utfall	2008 Prognos	2009 Beräknat	2010 Beräknat	2011- Beräknat
Ingående åtaganden		0	1 742 000		
Nya åtaganden		2 623 391	1 751 000		
Infriade åtaganden		-881 391	-1 193 000	-1 268 000	-1 032 000
Utestående åtaganden vid årets slut		1 742 000	2 300 000		
Bemyndiganderam		1 742 000	2 350 000		

Tabell 17: Garantier, tkr

År	Åskande 2009	Utnyttjat 2007
Kapitalmarknads- och importgarantier	0	0
Fristående garantier	1 000 000	392 920
Övriga garantier	11 000 000	0
Summa	12 000 000	392 920

6.6 Garantier

Bilaga 1

Förkortningar

ADB	Asian Development Bank
AU	African Union
BNP	Bruttonationalprodukt
CAADP	Comprehensive Africa Agriculture Development Programme
CLACSO	Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales (Latin American Council of Social Sciences)
CODESRIA	Council for the Development of Social Science Research in Africa
DAC	Development Assistance Committee
DRK	Demokratiska Republiken Kongo
EAC	East African Community
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EDPRS	Economic Development and Poverty Reduction Strategy (Rwanda)
ECOWAS	Economic Community of West African States
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
FLACSO	Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales (Latin American Faculty of Social Sciences)
HDI	Human Development Index
HIPC	Heavily Indebted Poor Countries Initiative
ICDDR	International Centre for Diarrhoeal Disease Research, Bangladesh
IDA	International Development Association
INDEPTH	An International Network of field sites with continuous Demographic Evaluation of Populations and Their Health in developing countries
IGAD	Intergovernmental Authority on Development
IPA	Instrument for Pre accession Assistance
IPK	Internationella programkontoret
ITP	International Training Programmes
MEA	Multilateral Environmental Agreements

MENA	Mellanöstern och Nordafrika
MR	Mänskliga rättigheter
MKUKUTA	Mkakati wa Kukuza uchumi na Kupunguza Umaskin (National Strategy for Growth and Reduction of Poverty) (Tanzania)
NEPAD	New Partnership for Africa's Development
NUTEK	Verket för näringslivsutveckling
ODA	Official Development Assistance
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Develop ment
OPT	Occupied Palestinian Territories
PAO	Partianknutna organisationer
PARPA	Plano de Accção para a Redução da Pobreza Absoluta (Action Plan for the Reduction of Absolute Poverty) (Moçambique)
PEAP	Poverty Eradication Action Plan (Uganda)
PGU	Politiken för global utveckling
SADC	Southern African Development Community
SAICM	Strategic Approach to International Chemicals Management
SENSA	Swedish Environmental Secretariat for Asia
SRHR	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
SWEDESD	Swedish International Centre for Education for Sustainable Development
UNDP	United Nations Development Programme
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNIS	Utvecklingssamarbete och näringsliv i samverkan
UNRISD	United Nations Research Institute for Social Development
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency
WGI	World Governance Indicators
WHO	World Health Organisation
WTO	World Trade Organisation

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besöksadress: Valhallavägen 199
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-20 88 64
sida@sida.se, www.sida.se